



Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 10 Sayı: 50 Volume: 10 Issue: 50

Haziran 2017 June 2017

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

KUR'ÂN-I KERİM'E GÖRE HZ. PEYGAMBER VE MUCİZE PROPHET MUHAMMAD AND MIRACLE ACCORDING TO THE QURAN

İhsan ARSLAN*

Öz

Bu araştırmada Hz. Peygamber'in mucizeyle ilişkisi incelenirken tarih araştırmalarına özgü metodolojik bakış açısına sadık kalınmış ve konu işlenirken temel referans kaynağı olarak Kur'an kullanılmıştır. Ayrıca hadis ve İslâm Tarihi kaynaklarından da yararlanılmıştır. Yapılan araştırma sonunda mucize göndermenin âyetler çerçevesinde Allah'ın uhdesinde olduğu, Kur'an'da diğer peygamberlere hissi mucizeler verilirken, Hz. Peygamber'e verilmediği ve bu durumun Allah Rasûlü'nde bir eksiklik meydana getirmediği sonucuna varılmıştır. Bu açıdan Yüce Allah, Hz. Peygamber'e çağlar üstü bir etkiye sahip olan hem mesajın kaynağı hem de nübüvvetin delili ve ispatı olarak tek akli/manevî mucize olan Kur'an'ı vermiştir. Bu bağlamda peygamber yarışırma gayretinin bir sonucu olarak Kur'an dışında Allah Rasûlü'ne atfedilen mucizeler ihtiyatla karşılanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Yüce Allah, Hz. Peygamber, Hissi Mucize, Akli Mucize, Kur'an.

Abstract

In this study while the relation of the Prophet Muhammad with the miracle was examined, the Qur'an was used as the basic reference source. It has also benefited from hadith and sources of Islamic history. As a result of this research, it is concluded that sending miracles belongs to Allah in the basis of Qur'anic verses, sensible/tangible miracles were given to the other prophets but Prophet Muhammad and that has not caused any deficiencies on the Messenger of Allah. From this point of view, Allah has given the Prophet Muhammad the Qur'an, which has impacts beyond the ages and is the only rational/spiritual miracle both as a source of messages and evidence and testimony of prophecy. Therefore, in this context, the miracles attributed to Prophet Muhammad outside the Qur'an as an effort of competing the prophets must be met with caution.

Keywords: Allah, Prophet Muhammad, Sensible Miracle, Rational Miracle, Quran.

Giriş

"Acz" sözlükte "bir şeye güç yetirememek; öne geçmek, başkalarını âciz bırakmak; engel olmak, hızını kesmek; kararsızlık; bir şeyin sonu ve arkası" gibi anlamlara gelir (İbn Manzûr, 1405: V, 369-373). Mucize, "acz" kökünden türemiş olup أعجز fiilinin ism-i fail şeklidir. Mucize kelimesi, Kur'an-ı Kerim'de yer almaz. Ancak "acz" kelimesinin türevlerinin yer aldığı yirmi bir âyette geçmektedir (Enfâl: 8/59; Hûd: 11/72, 20, 33; Zâriyât: 51/29; Şuarâ: 26/171; Sâffât: 37/135; Kamer: 54/20; Hâkka: 69/7Hac: 22/51; Sebe: 34/5; Ahkâf: 46/32; Tevbe: 9/2-3; En'âm: 6/134; Yûnus: 10/53; Nahl: 16/46; Nûr: 24/57; Ankebût: 29/22; Zümer: 39/51; Şûrâ: 42/31). Âyetlerde geçen mucize kelimesi; aciz kalmak, aciz bırakmak, güç yetirememek, güçsüz düşürmek, çaresiz kalmak, Allah'ın âyetlerini geçersiz bırakmak için çalışmak, çocuk doğuramayacak kadar yaşlı (ihtiyar) kadın, köklerinden sökülmiş hurma kütükleri gibi anlamlara gelmektedir. Mucize kavramının formatına uygun olarak ortak anlamı ise; aciz bırakmak, aciz düşürmek, çaresiz kalmak ve güç yetirememektir. Terim olarak mucize; Peygamberin elinde nübüvvet davasında doğruluğunu ispat için Allah tarafından tabiat kanunlarına aykırı olarak yaratılan ve başkaları tarafından benzeri meydana getirilemeyen harikulâde olaydır (Taftazânî, 1989: II, 175-176). Bu tanımı dikkate aldığımızda bir mucizenin meydana gelebilmesi için şu şartları taşıması gerekmektedir:

- 1- Nübüvvet iddiasında bulunan peygamber tarafından ortaya konulmalıdır.
- 2- Nübüvvet iddiasının doğruluğunu ispatlamalıdır.
- 3- Allah tarafından yaratılmalıdır. Yani ilahi bir fiil olmalıdır.
- 4- Tabiat kanunlarına aykırı olmalıdır.
- 5- Başkaları tarafından bir benzeri meydana getirilmemelidir.
- 6- Harikulâde bir olay olmalıdır.

Kur'an-ı Kerim'de yer alan mucize veya buna benzer harikulâde olaylar âyet (A'râf: 7/73, 106, 132, 146, 203; Yûnus: 10/20, 97; Ra'd: 13/7, 27, 38; Tâhâ: 133; Ğâfir: 40/78) veya çoğulu olan âyât (Ankabût: 29/50; Mu'minûn: 23/45; Hûd: 11/96; İbrâhim: 14/5; Kasas: 28/36; Neml: 27/13; Zuhuruf: 43/46) kavramıyla ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra beyyine (A'râf: 7/73; Hûd: 11/53) veya çoğulu olan beyyinât (Bakara: 2/92, 253;

* Doç.Dr. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslâm Tarihi Öğretim Üyesi,
e-posta: ihsanarslan70@hotmail.com

Nisâ: 4/153; İsrâ: 17/101; Kasas: 28/36; Zuhruf: 43/63; Saf: 61/6), *burhan* (Kasas: 28/32), *sultân* (Nisâ: 4/153; Hûd: 11/96), *hak* (Yûnus: 10/76) gibi kavramlar mucizenin karşılığı olarak kullanılmıştır.

Mucizenin yapısında iki temel özellik bulunmaktadır: 1- Tehaddi-Meydan okuma. 2- Allah'ın hükmü ve fiili olmasıdır. Seyid Şerif Cürçânî'ye göre mucizede bulunması gereken şartlar şunlardır:

- 1- Mucize bir söz, bir fiil veya unutturma olmalıdır, yani açık bir fiil olmalıdır.
- 2- Harikulâde özelliği olmalıdır.
- 3- Meydana geldiği şekliyle ona muhalefet edilmemelidir.
- 4- Nebi veya Resûl olduğunu açıklayan birisi tarafından gerçekleştirilmelidir.
- 5- Mucize ilanı ile muvafakat halinde olmalıdır. Yani Peygamberin ortaya koyacağı mucize gerçekleşmeli, aksi bir durum meydana gelmemelidir.
- 6- Peygamberin yalancı olduğunu ortaya koymamalıdır.
- 7- Mucize ilanından önce vuku bulmamalı, ilanı ile birlikte meydana gelmelidir (Cürçânî, 1325: VIII, 222-230).

Mucize, olağanüstülükleri içerisinde barındırması, insanları aciz bırakması ve bir benzerinin meydana getirilememesi bakımından diğer olaylardan ayrılır. Bu açıdan Yüce Allah, gönderdiği peygamberlere ihtiyaç hasıl olunca risâletlerinin ispatı bağlamında çeşitli harikulâde olaylar yani mucizeler göndermiştir. İlk peygamber ile başlayan bu süreç, son peygambere kadar devam etmiştir. Peygamberler, insanları uyarmak, tehdit etmek ve gittikleri yolun yanlışlığını somut olarak kendilerine göstermek amacıyla zaman zaman Yüce Allah'ın kendilerine verdiği mucize özelliğini aktif hale getirmişlerdir. İnsanlar/muhataplar bir benzerini getirmekten aciz olmalarına rağmen inkârlarından hiçbir şey kaybetmemişler, hatta tutum ve davranışlarında daha da ileriye gitmişlerdir. Yani peygamberlerin getirdiği mucizeler onları gittikleri yoldan geri çevirmemiştir. Bu bağlamda bir sonraki nesil, bir önceki neslin başına gelen felaketlerden ibret ve ders almamış, aksine bir önceki neslin yaptığı gibi peygamberlerini hafife almaya ve onları tehdit etmeye devam etmişlerdir. Neticede peygamberlik ve tebliğ tarihinde bazı milletler helak edilmesine rağmen gönderilen mucizeler gereken etkiyi yapmamış, insanlar inat ve küfürlerini sürdürmüşlerdir. Yüce Allah'ın insanlık tarihi boyunca peygamberleri vasıtasıyla göndermiş olduğu mucizelerin en önemli özelliği, somut, gözle görülür, elle tutulur, akıl ile kavranabilir olmalarıdır. Bu sebeple mucizeler ikiye ayrılır: 1- Hissî/kevnî/maddî mucizeler 2- Aklî/manevî mucizeler.

1- Hissî/kevnî/maddî mucizeler

Hissî mucize, tabiat kanunlarının normal akışının dışında meydana gelen ve insanların duyularına hitap eden mucizelerdir (Râgıb el-İsfahânî, 1992: 547). Bunlara kevnî mucizeler de denir. Bu tür mucizeler, Yüce Allah'ın tabiata her an müdahale edebileceğini gösteren ilâhî fiiller olup inanmayı tercih edenlerin imanını, inanmak istemeyenlerin de inkârını kuvvetlendirir. Hissî mucizeler, peygamberin yaşadığı dönemdeki insanlara hitap eden zaman ve mekânla sınırlı nadir olaylardır (Râgıb el-İsfahânî, 1992: 547; Bulut, 2016: 35-36). Sonraki nesillerin bunları tasdik etmesi, ancak haber yoluyla mümkündür. Doğru bir haber kanalıyla mucizelerden ve onları gösteren peygamberlerin varlığından haberdar olanların da bunları onaylaması insanlığın ortak kabulüyle oluşan ve gerçeğe ulaşmanın kaçınılmaz bir kaynağını teşkil eden bilgi anlayışının bir gereğidir (Yavuz, 1996: XIV, 348-349; Bulut, 2016: 36).

Kur'ân'ın haber verdiğine göre bu tür mucizeler bazen hidayet, bazen nusret/yardım ve bazen de helak mucizeleri şeklinde pek çok defa vuku bulmuştur. Hz. Salih'in dişi devesi (A'râf: 7/108; Hûd: 11/64; Şu'arâ: 26/155; Kamer: 54/27), Hz. Musa'nın değneğinin yılanı dönüşmesi (A'râf: 7/107, 117-118; Tâhâ: 20/19-21,65-69; Şu'arâ: 26/32; Neml: 27/10; Kasas: 28/31), elinin beyaz bir ışık saçması (A'râf: 7/108; Tâhâ: 20/22; Şu'arâ: 26/33; Neml: 27/12; Kasas: 28/32), Hz. İsa'nın çamurdan yaptığı kuşları canlandırması, ölüleri diriltmesi, anadan doğma körlerle alacalı hastaları iyileştirmesi (Âl-i İmrân: 3/49; Mâide: 5/110) gibi harikalar Kur'ân'da zikredilen hissî hidâyet mucizeleridir (Bulut, 2016: 36). Nemrûd tarafından ateşe atılan Hz. İbrahim'i ateşin yakmaması (Enbiyâ: 21/67; Ankebût: 29/24; Saffât: 37/97-98), Hz. Musa'nın İsrâiloğullarının, kayadan su çıkarmak suretiyle su ihtiyacını gidermesi (Bakara: 2/60; A'râf: 7/160), acıktıklarında kudret helvası ve bildircin etiyle onları doyurması (Bakara: 2/57; A'râf: 7/160; Tâhâ: 20/80), Hz. İsa'nın havarilerin isteği üzerine gökten yiyecek dolu bir sofraya indirmesi (Mâide: 5/112-115) gibi hadiseler hissî/nusret mucizelerine örnek verilebilir (Bulut, 2016: 36). Bunlardan ayrı olarak Nûh kavminin tûfan ile helak edilmesi (A'râf: 7/59-64; Yûnus: 10/71; Hûd: 11/42-43; İsrâ: 17/17; Enbiyâ: 21/76-77; Şu'arâ: 26/119; Ankebût: 29/14; Saffât: 37/75-76; Zâriyât: 51/46; Kamer: 54/9-14; Nûh: 71/25-26); Semûd (A'râf: 7/78; Hûd: 11/65-67; Hicr: 15/83; Furkân: 25/38; Şu'arâ: 26/158; Neml: 27/51; Ankebût: 29/38, 40; Fussilet: 41/17-18; Kâf: 50/12, 14; Zâriyât: 51/43-45; Necm: 53/51; Kamer: 54/30-31; Şems: 91/14), Âd (A'râf: 7/72; Hûd: 11/59-60; Furkân: 25/38; Şu'arâ: 26/139-140; Ankebût 29/38; Fussilet: 41/15-16; Ahkâf: 46/24-26) ve Medyen (A'râf: 7/85-93; Hûd: 11/94-95; Hicr: 15/78-79; Furkân: 25/38; Şu'arâ: 26/189-191; Ankebût: 29/36-37; Kâf: 50/12, 14) halkının korkunç bir gürültüyle yok edilmesi; Lût kavminin zelzele ile cezalandırılması (A'râf: 7/80-84; Hûd: 11/81-83; Hicr: 15/61-66, 72-73; Enbiyâ: 21/74; Furkân: 25/40; Şu'arâ: 26/170-175;

Neml: 27/56-58; Ankebût: 29/30-35, Saffât: 37/134-136; Zâriyât: 51/35-37; Kamer: 54/33-39); Fravun ve ordusunun denizde boğulması (Bakara: 2/50; A'râf: 7/136-137; Enfâl: 8/54; Yûnus: 10/90; İsrâ: 17/103-104; Tâhâ: 20/77-79; Furkân: 25/36; Şu'arâ: 26/60-66; Neml: 27/14; Kasas: 28/40; Ankebût: 29/39-40; Zuhruf: 43/48-50; Duhân: 44/23-3; Kâf: 50/13-14; Kamer: 54/41-42; Hâkka: 69/9-10) gibi olaylar Kur'ân'da bildirilen hissî helak mucizelerindendir (Bulut, 2016: 36-37).

2- Akli Mucizeler

İnsanların akıl ve idraklerine hitap eden, onları düşünmeye ve gerçekleri kavramaya sevk eden ve bu şekilde peygamberliğin doğruluğunu kanıtlayan en güçlü delillerdir. Kelam kaynaklarında, hissî mucizenin dışındaki bütün delil ve alametlere genel olarak aklî mucize denir. Bunlara aynı zamanda *mane'vî mucizeler* adı da verilir. Günümüzde ise *bilgi mucizesi* olarak isimlendirilirler (Yavuz - Topaloğlu - Çelebi, 1998: 176-180; Bulut, 2016: 39). Peygamberin doğruluğunu ve davasının yüceliğini gösteren kanıtların hepsi aklî mucize kapsamına dâhildir. Bunlar, akıl ve basiretle idrak edilebilen kanıtlar olup hissî mucizelerde olduğu gibi muayyen bir zamana ve mekâna hitap etmekle kalmazlar, her asırdaki insanların akıllarına hitap ederler (Hatîb, 1974: 89-90; Bulut, 2016: 39).

Aklî mucizelerin en önemli özelliği; muhatapların akıl ve idraklerine hitap etmesidir. Helak mucizeleri dışında gönderilen her mucizenin insanları ikna etmeye yönelik olduğu bilinen bir gerçektir. Helak mucizeleri ise, muhataplarının akıl ve idraklerine hitap edip onları takındıkları tavrı ve gittikleri yollardan döndürme noktasında geç kalınmış bir özelliğe sahip olsalar da sonraki nesiller tarafından ibret ve ders alma yönlerinden akıl ve idraklere hitap edebilir. Çünkü insanlar, bir önceki neslin başına gelen bu felaketlerin neden meydana geldiğini düşünerek aynıının veya başka bir versiyonunun kendilerine gelmemesi için daha düşünceli olabilir ve daha mantıklı hareket edebilirler. Bu açıdan mucizelerin ortak amacı; insanların akıl ve iradelerine hitap etmektir. Ayrıca mucizelerin akıl ve idraklere hitap etmesi, dönemselsel değil, her dönemi kapsayan bir özelliğe sahiptir. Hissî mucizeler dönemselsel olup, sonuçları yani ibret ve ders alınma durumları süreklidir. Yüce Allah daha önceki peygamberlere hissî mucizeler verirken, son elçi Hz. Peygamber'e insanların akıllarını ve idraklerini harekete geçiren hem kendi döneminde hem de daha sonraki dönemlerde etkisi devam eden aklî mucize vermiştir. Bu aklî mucizenin de Kur'ân-ı Kerîm olduğu gerçeği, Kur'ân'da anlatılmaktadır. Diğer peygamberlere verilen hissî mucizeler hakkında Kur'ân'da yeterince bilgi verilirken, Hz. Peygamber'in bu tür mucizelerine yer verilmez. Allah Rasûlü dönemindekilere ve ondan sonra geleceklere ise, evrendeki mevcut düzenin işleyişine, sürekliliğine dikkat çekilir ve akıl sahibi, düşünen insanlar için Kur'ân'ın yeterli olacağına vurgu yapılır (Bakara: 2/209; Nisâ: 4/82, 166, 174; A'râf: 7/185; Hûd: 11/17; İsrâ: 17/96; Enbiyâ: 21/45; Kasas: 28/49; Ankebût: 29/51; Fussilet: 41/52-54; Mürselât: 77/50). Çünkü son Peygamberin hidâyet mucizesinin belli bir zaman ve mekân ile sınırlı kalmayıp bütün insanlara ve zamanlara hitap etmesi ilâhî hikmete daha uygundur (Râgıb el-İsfahânî, 1992: 547; Hatîb, 1974: 89-90; Bulut, 2016: 37).

Her ne kadar Kur'ân-ı Kerîm, Hz. Muhammed'in nübüvvetinin bir başka mucizeyle desteklenmediğini çok açık bir dille vurgulasa da, rivayetlerde veya geleneksel yorumlarda sayısız mucize iddialarının yer alması ve bunların Rasûl-i Ekrem'in risâletinin delilleri olarak sunulması hakikaten hayret vericidir. Kur'ân, ona herhangi bir mucize verilmediğini söylerken verilmeyen mucizenin/mucizelerin neler olduğuna dair hiçbir açıklama yapmamıştır (Balcı, 2013: 21). Yüce Allah, akıl sahipleri ve düşünenler için Kur'ân-ı Kerîm'in yeterli bir mucize olduğuna ve bunun dışında başka mucizelere gerek olmadığına şiddetle vurgu yapmaktadır. Ancak Kur'ân'ın bu açık beyanına rağmen, diğer peygamberlere verilen hissî mucizelere nazire yaparçasına Allah Rasûlü'ne ayın ikiye yarılması (Buhârî; 1992: Tefsir, 54, Menâkıb, 27; Müslim, 1992: Münâfikûn, 43-48), ağacın yürüyerek gelmesi (Müslim, 1992: Zühd, 74; İbn Mâce, 1992: Fiten, 23; Ahmed b. Hanbel, 1992: I, 223), taşın konuşması (Müslim, 1992: Fazâil, 2), ağaç kütüğünün inlemesi (Buhârî, 1992: Menâkıb, 25), devenin sahibini şikayeti (Ebû Dâvud, 1992: Cihâd, 44), kızartılmış koyun etinin zehirli olduğunu söylemesi (Vâkîdî, 1984: II, 678; İbn Hişâm, ts: III-IV, 338; İbn Sa'd, 1990: II, 156; Buhârî, 1992: Tıb, 55; Müslim, 1992: Selâm, 18; Ebû Dâvud, 1992: Diyât, 6), parmakların arasından suyun fıskırması (Mâlik b. Enes, 1992: Tahâret, 32; Dârimî, 1992: Mukaddime, 5; Buhârî, 1992: Vudu, 32, 66; Müslim, 1992: Fezâil, 6, 45; Ahmed b. Hanbel, 1992: III, 132, 147, 170, 215, 289; Nesâî, 1992: Tahâret, 60) gibi çeşitli mucizeler isnat edilmektedir. Kanaatimce çağlar üstü bir mucize olma özelliğine sahip olan Kur'ân-ı Kerîm'in, Hz. Peygamber'e verilen tek mucize gerçeği yeterli görülmemekle beraber diğer kaynaklar devreye sokularak bu yöndeki eksiklik giderilmeye çalışılmaktadır. Eğer Yüce Allah, Hz. Peygamber'in tebliğ süresince hissî mucize gönderme gereği duysaydı veya bu hissî mucizenin tebliğ başarısına ulaşmasında etkili olacağını düşünseydi, diğer peygamberlere verdiği gibi ona da verirdi. Bu konuda da Yüce Allah'a hiç kimse mani olamazdı. Yani istenildiği zaman Allah Rasûlü'ne hissî mucize verirdi. Hakikat böyle olmasına rağmen Kur'ân'ın, muhaliflerin şiddetli istemelerine karşın bu yönde bir mucize verilmemesi oldukça manidardır. Bu gerçeğin dikkate alınması, Kur'ân'ın Hz. Peygamber'e verilen çağlar üstü bir mucize olduğu gerçeğinin idrak edilmesi ve bunun dışında Rasûlullah'a isnat edilen olağanüstülüklerin ihtiyatla

karşlanması gerektiği hususu, herkes tarafından bilinmeli ve bu minval üzere hareket edilmelidir. Böyle bir yaklaşım tarzı, Hz. Peygamber'in tebliğ süresince göstermiş olduğu olağanüstü başarıyı daha da anlamlı hale getirecek ve Kur'an'ın ruhuna uygun bir yöntem izlenmiş olacaktır.

A- Peygamberlerin Mucize Getirme Yetkileri Var mıdır?

İlk insanın yeryüzünde yaşamaya başlamasıyla birlikte Yüce Allah'ın emir ve yasaklarını anlatmak amacıyla peygamberlik sistemi de aktif olmuştur. İlk peygamberin gönderilmesiyle başlayan bu süreç, tarihi seyri içerisinde pek çok peygamberin görevlendirilmesiyle devam etmiş ve son elçiyle de nihayete ulaşmıştır. Peygamberlerin en başta gelen görevlerinden birisi; Yüce Allah'tan aldıkları vahyi insanlara eksiksiz bir şekilde tebliğ etmektir. Bundaki amaç; muhatapların iyi birer insan olmalarının yanında kişinin kendisiyle, diğer insanlarla, çevresiyle ve Allah ile olan iletişiminin sağlıklı ve seviyeli yürütülmesidir. Yüce Allah yukarıda belirtilen görev ve amaçları mükemmel bir düzeyde yerine getirebilmeleri için insanlar arasından seçtiklerine risâlet görevi vermiştir. Burada önemli olan; insanlar arasından elçinin seçilmesidir. Peygamber olarak görevlendirilen kişi/kişiler Yüce Allah'tan aldığı emir ve yasakları insanlara anlayacakları bir şekilde tebliğ etmeye başlarlar. Daha önceki yaşamında halk içerisinde çok iyi olarak tanınan kişi/kişiler vahyin sorumluluğu çerçevesinde vazifelerini ifa ederlerken toplum tarafından çeşitli engellemelerle karşılaşmışlardır. Onların önceki hayatlarında iyi bir birey olarak tanınmaları, risâlet görevinden sonraki yaşamlarını kolaylaştırmamıştır. Hatta en büyük tepkiler ve engellemeler en yakınları tarafından ortaya konulmuştur. Kimileri zaman zaman da peygamberlerden olmadık istek ve taleplerde bulunurlarken kimileri de peygamberliklerinin delili ve ispatı için olağanüstü olaylar göstermelerini istemişlerdir. Bir anda ortaya çıkarak "Ben peygamberim, ben Allah'ın elçisiyim" diyen birinin kabul görmesi mümkün değildir. Çünkü insanların kendileri gibi olan birinin Yüce Allah ile irtibata geçerek onun emir ve nehiyelerini kendilerine anlatmalarını ve onun kendilerinden daha farklı bir konumda olmalarını hemen kabullenmeleri bir hayli zordur.

Günümüzde farklı fikir, düşünce ve ideolojilerle ortaya çıkanlar, toplum tarafından hemen benimsenmemiş, büyük tepkiyle karşılanmışlardır. Onlar, kendilerini ifade etmek ve savundukları düşünceleri yaymak için yoğun bir çaba içerisine girmişlerdir. Bu uğurda her türlü baskıya ve şiddete rağmen devamlılık ve kararlılık gösterenler ve muhataplarını ikna edebilenler bir adım önde olmuşlardır. Kaldı ki normal insanlara böyle tepkilerin gösterildiği bir atmosferde kendisinin Yüce Yaratıcı'yla iletişim içerisinde olduğunu ve onun adına faaliyette bulunduğunu söyleyenlere karşı çıkılmasını ve tepki gösterilmesini olağan karşılamak gerekmektedir. Çünkü biz Müslümanlar, yaşadığımız çağda dinin emir ve yasaklarının yeni oluşmaya başlamasına tanık olmadık. Yani bizler emir ve yasaklar son şeklini aldıktan sonra inandık. Peygamberlerin geldiği dönemlerde yaşasaydık, tepkilerimizin nasıl olacağını bilemezdik. Herhalde bizler de diğerleri gibi peygamberlik iddiasında bulunan kişi/kişilerden kendilerini destekleyen mucize tarzında olağanüstülükler talep edebilirdik. Böyle bir istek ve talepte bulunmak, insan olmanın bir göstergesi olsa gerek. Bu açıdan peygamberlik iddiasında bulunan kişi/kişilerin anlattıklarıyla, yaşam tarzıyla, nübüvvetine delil olacak ve iddiasını destekleyecek bir belge (mucize) getirerek muhataplarını ikna etmesi gerekmektedir.

Peygamberler tarihine bakıldığında gerçek anlamda nübüvvet iddiasında bulunanlara toplumun pek çok kesiminden insanların birtakım kaygı ve endişelerle tepki gösterdikleri bilinen bir gerçektir. Yani peygamberler büyük bir mutluluk ve coşku içerisinde karşılanmamışlardır. Bu açıdan onların işi, evveli emirde oldukça zordur. Çünkü karşılarında dağ gibi duran bir engel bulunmaktadır ve insanların yıllarca savundukları düşünce, fikir ve ideolojilerini değiştirmek, devasa büyüklükteki bir dağ yerinden oynatmaktan daha güçtür. Bu sebeple onları ikna edebilmek için bam tellerine dokunmak, bir arının peteği işlerken gösterdiği sabrı ve kararlı duruşu göstermek gerekmektedir. Buna rağmen peygamberlerin muhataplarını ikna etme konusunda oldukça zorlandıkları görülmüştür. Hatta kimileri, görevlerini yerine getirirken hak-bâtıl mücadelesi çerçevesinde hayatlarını kaybetmiştir. Yine de bu kutlu yolculuktan dönen olmamıştır.

İnsanın Yüce Allah'ın elçisi olduğunu söylemesi gerçekten büyük bir iddiadır. Bu iddianın ispatlanabilmesi için çok ama çok açık bir delile ihtiyaç vardır ve insanlar bu delil neticesinde onun peygamber olduğuna tanıklık ederler. Bu sebeple onlar, peygamberlerin doğru olup olmadıklarını, kendilerini kandırıp kandırmadıklarını test etmek ve Yüce Allah ile irtibatlarını öğrenmek amacıyla mucize getirmelerini veya tehdit edildikleri azabı getirmelerini istemişlerdir. Onların bu istekleri Kur'an'da şöyle belirtilmektedir:

"Dediler ki: "Ey Nûh! Bizimle tartıştın ve tartışmayı uzattın. Eğer doğru söyleyenlerden isen, haydi kendisiyle bizi tehdit ettiğin azabı getir." (Hûd: 11/32).

Âd kavmi de Hz. Hûd'a şöyle demişti: *"Onlar, "Sen bize tek Allah'a ibadet edelim, atalarımızın ibadet edegeldiklerini bırakalım diye mi geldin? Eğer doğru söyleyenlerden isen, haydi bizi tehdit ettiğin azabı bize getir" dediler." (Â'râf: 7/70).*

Semûd kavmi ise Hz. Salih'e şöyle demişlerdi: "Sen de ancak bizim gibi bir beşersin. Eğer doğru söyleyenlerden isen haydi bize bir mucize getir." (Şu'arâ: 26/154). Daha sonra aynı kavim peygamberleri olan Hz. Salih'e şöyle demişti: "Sonra (dişi) deveyi kestiler ve Rab'lerinin emrine isyan ettiler (haddi aştılar). Ve şöyle dediler: "Ya Salih, şayet sen gönderilen resûllerden isen bize vadettiğin (tehdit ettiğin) şeyi getir." (A'râf: 7/77).

Yüce Allah, Lût kavmini doğru yola iletmek ve yapmakta oldukları hayasızlıklardan sakındırmak amacıyla Hz. Lût'u elçi olarak gönderdi. Hz. Lût, Yüce Allah'tan aldığı vahiy doğrultusunda peygamber olduğunu, kendisine uymaları gerektiğini söyleyerek onları uyarmaya ve yaptıkları çirkinlikleri bırakmaya davet etti, ancak onlar bu daveti kabul etmeye yanaşmadıkları gibi Hz. Lût'tan kendilerine tebliğ edilen şeylerin doğruluğu için tehdit edildikleri azabı getirmesini istemişlerdi. Bu durum Kur'ân'da şöyle ifade edilmektedir: "Siz hâlâ erkeklere yanaşacak, yol kesecek ve toplantılarınızda edepsizlik yapacak mısınız?" Kavminin cevabı, "Eğer doğru söyleyenlerden isen, haydi Allah'ın azabını getir bize" demeden ibaret oldu." (Ankebût: 29/29).

Eyke halkına peygamber olarak gönderilen Hz. Şuayb, Kur'ân diliyle onlara şöyle seslendi: "Allah'a karşı gelmekten sakınmaz mısınız? Şüphesiz ben size gönderilmiş güvenilir bir peygamberim. Artık, Allah'a karşı gelmekten sakının ve bana itaat edin. Buna karşılık sizden hiçbir ücret istemiyorum. Benim ücretim ancak âlemlerin Rabbi olan Allah'a aittir. Ölçüyü tam yapın. Eksik verenlerden olmayın. Doğru terazi ile tartın. İnsanların mallarını ve haklarını eksiltmeyin. Yeryüzünde bozgunculuk yaparak karışıklık çıkarmayın. Sizi ve önceki nesilleri yaratana karşı gelmekten sakının, demişti. (Şu'arâ: 26/177-185). Hz. Şuayb'ın bu uyarılarını dikkate almayan halkı ona şöyle cevap vermişlerdi: "Onlar şöyle dediler: "Sen ancak büyülenmişlersensin. Sen sadece bizim gibi bir insansın. Biz, senin yalancılardan olduğunu sanıyoruz. Eğer doru söyleyenlerden isen, haydi gökten üzerimize bir parça düşür." (Şu'arâ: 26/186-187).

Yukarıda anlatılan olaylarda Yüce Allah'ın çeşitli zaman dilimlerinde Nûh, Âd, Semûd, Lût ve Eyke kavimlerine gönderdiği elçiler ve onların vahiy çerçevesinde yürüttüğü faaliyetler ve kendilerine gösterilen tepkiler anlatılmaktadır. Bu tepkilerin amacı; peygamberlik iddiasında bulunan kişi/kişileri aciz bırakmak, halkın gözünde onları küçük düşürüp itibarlarını zedeleyerek güvenlerini sarsmak, Yüce Allah'a ve elçisine inanılmasına engel olmaktır. Onlar, amaçlarına ulaşabilmek için kendilerine gönderilen tebliğcilerden genelde iki şey istemişlerdir: 1- Mucize 2- Tehdit edildikleri azabın gelmesi. Böyle olmadık taleplerle karşı karşıya kalan peygamberler, onların isteklerini yerine getirmek bir yana kendilerini uyarmaktan başka bir şey yapamamışlardır. Çünkü istekleri, peygamberlerin yerine getirmekten aciz olduğu şeylerdir. Eğer peygamberlerin bu talepleri karşılayacak özel güç ve yetenekleri bulunsaydı, üzerlerine aldıkları sorumlulukları en iyi şekilde ifa edebilmek için önlerindeki engelleri kaldırmak, muhataplarını ikna etmek, Yüce Allah'a ve kendilerine inanmalarını sağlamak amacıyla bu özel yeteneklerini kullanarak onların isteklerini yerine getirmekten bir an bile geri kalmazlardı. Vakıa öyle olmamış ve peygamberler talepleri karşılayamamıştır. Bu bağlamda peygamberler (Allah'ın desteği ve yardımı dışında normal insan özelliklerine sahip oldukları için) gerek mucize göstermenin gerekse de tehdit ettikleri azabı getirmenin Yüce Allah'ın izni çerçevesinde olduğunu herkesten daha iyi bilmekteydiler. Bu sebeple istekleri karşılamanın Yüce Allah'ın iznine bağlı olduğunu ve onları istediği zaman ve zeminde meydana getireceğini bildirmişlerdir. Bu hakikat, Kur'ân-ı Kerim'in ilgili âyetlerinde şöyle belirtilmektedir:

"Dediler ki: "Ona Rabbinden mucizeler indirilseydi ya!" De ki: "Mucizeler ancak Allah katındadır ve ben ancak apaçık bir uyarıcıyım." (Ankebût: 29/50).

"Dediler ki: "Ona Rabbinden bir mucize indirilse ya!" De ki: "Şüphesiz Allah'ın, bir mucize indirmeğe gücü yeter. Fakat onların çoğu bilmiyor." (En'am: 6/37).

"Peygamberleri, onlara şöyle dedi: "Biz de ancak sizin gibi beşeriz (insanız). Fakat Allah, kullarından dilediğini nimetlendirir. Bizim, Allah'ın izni olmaksızın, bir sultan (mucize, delil) getirmemiz olamaz. Artık mü'minler Allah'a tevekkül etsinler." (İbrahim: 14/11).

"Andolsun, senden önce de peygamberler gönderdik. Onlara da eşler ve çocuklar verdik. Allah'ın izni olmadan hiçbir peygamber bir mucize getiremez. Her ecelin (vadenin) bir yazısı vardır." (Ra'd: 13/38).

"Eğer kendilerine (başka) bir mucize gelirse, mutlaka ona inanacaklarına dair en güçlü yeminleriyle Allah'a yemin ettiler. De ki: "Mucizeler ancak Allah katındadır. O mucizeler geldiği vakit de inanmayacaklarını siz ne bileceksiniz?" (En'am: 6/109).

"İnkâr edenler, "Ona Rabbinden bir mucize indirilseydi ya!" diyorlar. Sen ancak bir uyarıcısın. Her kavim için de bir yol gösteren vardır." (Ra'd: 13/7).

Yukarıdaki âyetlerden şu sonuçları çıkarmak mümkündür:

- 1- İnkâr edenler, Peygamberlik iddiasında bulunanlardan mucize talebinde bulunmuşlardır.
- 2- Mucizeler Allah'ın katındadır. Dolayısıyla Mucize göndermek sadece Allah'ın yetkisi altındadır.
- 3- Peygamberler insandır.
- 4- Hiçbir peygamberin mucize getirme yetkisi yoktur.
- 5- Peygamberler uyarıcıdırlar.

O halde inkâr edenler nübüvvet iddiasında bulunan peygamberlerin beşer yönlerine vurgu yaparak onları aciz bırakıp alay etmek, yalancı olduklarını kanıtlamak, büyücü, sihirbaz ve deli olduklarını iddia etmek, vahyi inkârlarını gerekçelendirmek, toplum nezdindeki makam ve mevkilerini korumak amacıyla olmadık talep ve isteklerde bulunmuşlardır. Ancak peygamberler, bu konudaki yetkinin Yüce Allah'a ait olduğunu belirterek onların bu taleplerini yerine getirme yetkisine sahip olmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu sebeple hiçbir peygamber, Yüce Allah'ın izni dışında muhataplarını ikna etmek amacıyla mucize gösterememiştir veya böyle bir yetkinin de kendisinde bulunduğunu ifade etmemiştir. Peygamberlik tarihi boyunca peygamberlere İsrailiyat tarzı pek çok mucize atfedilmiştir. Öyle ki insanlar, peygamberlerini mucize getirme ve gösterme yarışı içerisinde sokmuşlardır. Bu bağlamda hangi peygamber daha çok mucize getirmiş ise, onun büyüklüğüne ve faziletine dair yazılar yazılmış ve taraftarları da onların bu yönüyle gururlanarak kendilerini avutmaya çalışmışlardır. İşte bu açıdan peygamberlere atfedilen bu mucizelerin Kur'an bağlamında teyit edilmesi gerekmektedir. Yani peygambere isnat edilen bir mucize Kur'an'da yer almıyorsa, onun ihtiyatla karşılanması gerekir. Böyle bir düşünce tarzı; haddi aşmak değil, olması gerekeni yapmak ve insanları bilinçli bir peygamber inancına sahip olmaya davet etmektir.

B- Kur'an-ı Kerim'de Diğer Peygamberlere Verilen Mucizeler

1- Hz. Salih'e Verilen Mucize. Peygamberliğin delili olarak dişi deve mucizesi. Hz. Salih, Yüce Allah'tan aldığı vahyi kavmine anlatıp ona inanmalarını isteyince, onlar kendisinde bir mucize getirmesini istediler. Bundan dolayı Yüce Allah Semûd kavminin isteği üzerine bir deve getirmiştir. "Sen de ancak bizim gibi bir beşersin. Eğer doğru söyleyenlerden isen haydi bize bir mucize getir." (Şu'arâ: 26/154). "Salih, şöyle dedi: "İşte bir dişi deve! Onun (belli bir gün) su içme hakkı var, sizin de belli bir gün su içme hakkınız vardır." (Şu'arâ: 26/155).

2- Hz. İbrahim'e Verilen Mucizeler.

a- Ateşin Hz. İbrahim'i yakmaması. Hz. İbrahim Babil hükümdarı Nemrûd tarafından ateşe atılmış ateş, Allah'ın: "Ey Ateş, İbrahim'e karşı serin ve zararsız ol" (Enbiya: 21/69) emrine uyarak onu yakmamıştır.

b- Parçalanıp dağ başlarına konulan kuşların canlanarak Hz. İbrahim'e gelmesi. Hz. İbrahim'in, Yüce Allah'ın ölülere nasıl dirilttiğini merak etmesi üzerine gerçekleşen bir olaydır ve bu hadise Kur'an'da şöyle anlatılmaktadır: "Hani İbrahim, "Rabbim! Bana ölülere nasıl dirilttiğini göster" demişti. (Allah ona) "İnanmıyor musun?" deyince, "Hayır (inandım) ancak kalbimin tatmin olması için" demişti. "Öyleyse, dört kuş tut. Onları kendine alıştır. Sonra onları parçalayıp her bir parçasını bir dağın üzerine bırak. Sonra da onları çağır. Sana uçarak gelirler. Bil ki, şüphesiz Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir." (Bakara: 2/260).

3- Hz. Yûsuf'a Verilen Mucizeler.

a- Rüya Tabiri. Hz. Yûsuf, zindan arkadaşlarının gördüğü rüyaları yorumlaması ve daha sonra yorumların gerçekleşmesi Kur'an'da şöyle anlatılmaktadır: "Ey zindan arkadaşlarım! (Rüyanızın yorumuna gelince,) biriniz efendisine şarap sunacak, diğeri ise asılacak ve kuşlar başından yiyecektir. Yorumunu sorduğunuz iş böylece kesinleşmiştir." (Yûsuf: 12/41). Vakıa Hz. Yûsuf'un dediği gibi gerçekleşmiştir. Ayrıca Hz. Yûsuf'tan kralın gördüğü: "Ben rüyamda yedi semiz ineği, yedi zayıf ineğin yediğini; ayrıca yedi yeşil başak ve yedi de kuru başak görüyorum. Ey ileri gelenler! Eğer rüya yorumluyorsanız, rüyamı bana yorumlayın" dedi. (Yûsuf: 12/43). Rünyayı yorumlamasını istediler. Bunun üzerine Hz. Yûsuf'un yorumu Kur'an'da şöyle anlatılmaktadır: "Yûsuf dedi ki: "Yedi yıl âdetiniz üzere ekin ekeceksiniz. Yiyeceğiniz az bir miktar hariç, biçtiklerinizi başağında bırakın." "Sonra bunun ardından yedi kurak yıl gelecek, saklayacağınız az bir miktar hariç bu yıllar için biriktirdiklerinizi yiyip bitirecek." "Sonra bunun ardından insanların yağmura kavuşacağı bir yıl gelecek. O zaman (bol rızka kavuşup) sıra ve yağ sıkacaklar." (Yûsuf: 47-49). Hz. Yûsuf'un bu yorumu da mucizevî bir şekilde gerçekleşmiştir.

b- Gömlek mucizesi. Yûsuf'un gömleğini babası Hz. Ya'kûb'un, kör olan gözüne sürmesi sonucu gözlerinin açılmasına vesile olan gömlek mucizesi. Bu mucize Kur'an'da şöyle anlatılmaktadır: "Bu gömleğimi götürün de babamın yüzüne koyun ki, gözleri açılsın ve bütün ailenizi bana getirin, dedi." (Yûsuf: 12/92-96).

4- Hz. Musa'ya Verilen Mucizeler. İsrâ ve Neml sûrelerinde Hz. Mûsâ'ya dokuz mucizenin verildiği belirtilmektedir: "Elini koynuna sok; Firavun'a ve onun kavmine gönderilen dokuz mucizeden biri olarak, kusursuz bembeyaz olarak çıksın. Çünkü onlar fâsik bir kavimdir." (Neml: 27/12) "Andolsun, biz Mûsâ'ya apaçık dokuz mucize verdik. İsrailoğullarına sor (sana anlatsınlar): Hani Mûsâ onlara gelmiş ve Firavun da ona, "Ben senin kesinlikle büyülediğini zannediyorum ey Mûsâ! demişti." (İsrâ: 17/101). Hz. Mûsâ'ya verilen bu dokuz mucize hakkında Kur'an-ı Kerim'de ayrıntılı bilgi verilmezken bazı âyetlerde bunların neler olduğu hakkında kısaca bilgiler verilmektedir. Hakkında bilgi verilen mucizeler şunlardır:

a- Asanın ejderha haline gelip sihirbazların sahte yılanlarını yutması. Bu mucize, Fravun'un Hz. Mûsâ'dan peygamberliğini tasdik edici bir delil getirmesi üzerine gerçekleşmiştir. Olay Kur'an'da şöyle anlatılmaktadır: "Bunun üzerine Mûsâ asasını yere attı. Bir de ne görsünler, apaçık bir ejderha." (A'râf: 7/107;

Tâhâ: 20/17-21) “Biz de Mûsâ’ya, “Elindeki değneğini at” diye vahyettik. Bir de ne görsünler o, onların uydurduklarını yakalayıp yutuyor. (A’râf: 7/117; Tâhâ: 20/65-70).

b- Denizin ikiye yarılması. Firavun’dan kaçan Hz. Mûsâ ve İsrâiloğullarının denizle karşılaşması ve Hz. Mûsâ’nın elindeki sopayla denize vurması neticesinde açılan yoldan geçerek güvenlik içerisinde olmaları Kur’ân’da şöyle anlatılmaktadır: “İki topluluk birbirini görünce Mûsâ’nın arkadaşları, “Eyoah yakalandık”, dediler.” (Şu’arâ: 26/61) “Mûsâ, “Hayır! Rabbim şüphesiz benimledir, bana yol gösterecektir” dedi.” (Şu’arâ: 26/62) “Bunun üzerine Mûsâ’ya, “Asan ile denize vur” diye vahyettik. Deniz derhal yarıldı. Her parçası koca bir dağ gibiydi.” (Şu’arâ: 26/63) “Mûsâ’yı ve beraberindekilerin hepsini kurtardık.” (Şu’arâ: 26/65).

c- Elinin bembeyaz olması. Hz. Mûsâ’ya verilen mucizelerden birisi de elini koynuna sokup çıkarttığında onun bembeyaz olmasıdır. Bu hakikat Kur’ân’da şöyle ifade edilmektedir: “Elini (koynundan) çıkardı. Bir de ne görsünler o, bakanlar için bembeyaz olmuş.” (A’râf: 7/108; Tâhâ: 20/22).

d- Gökten kudret helvası ve bildircin indirilmesi. Yüce Allah, İsrâiloğullarının istemesiyle Hz. Mûsâ’nın duası neticesinde onları doyurmak amacıyla gökten kudret helvası ve bildircin indirdiğini şöyle belirtmektedir: “Bulutunu üstünüze gölge yaptık. Size, kudret helvası ile bildircin indirdik. Verdiğimiz rızıkların iyi ve güzel olanlarından yiyeceğinizi” (dedik). Onlar (verdiğimiz nimetlere nankörlük etmekle) bize zulmetmediler, fakat kendilerine zulmediyorlardı.” (Bakara: 2/57).

e- Sığırın bir parçasıyla ölüye vurulması ve ölünün dirilmesi. (Bakara: 2/73). Hz. Mûsâ döneminde bir kişinin öldürülmesi üzerine insanların suçu birbirlerinin üzerine atmasından dolayı gerçeğin ortaya çıkarılması için Yüce Allah Hz. Mûsâ’nın eliyle böyle bir mucizenin gönderildiğini Kur’ân’da şöyle belirtmektedir: “Sığırın bir parçası ile öldürülene vur” dedik. (Denileni yaptılar ve ölü dirildi.) İşte, Allah ölüleri böyle diriltir, düşüncesiniz diye mucizelerini de size böyle gösterir. (Bakara: 2/73).

f- Taştan pınarın fışkırması. Taştan suyun fışkırması olayı Kur’ân’da şöyle anlatılmaktadır: “Hani, Mûsâ kavmi için su dilemişti. Biz de, “Asanı kayaya vur” demiştik, böylece kayadan on iki pınar fışkırmış, her boy kendi su alacağı pınarı bilmişti. “Allah’ın rızkından yiyeceğinizi, için. Yalnız, yeryüzünde bozgunculuk yaparak fesat çıkarmayın” demiştik.” (Bakara: 2/60; A’râf: 7/160).

g- Beş mucizenin verilmesi. Yüce Allah, Kur’ân-ı Kerim’de Hz. Mûsâ’nın kavmine beş mucize gönderdiğini şöyle belirtmektedir: “Biz de, her biri ayrı ayrı birer mucize olmak üzere başlarına tufan, çekirge, ürün güvesi (haşarat), kurbağalar ve kan gönderdik. (Hiçbirinden ders almadılar.) Büyüklük tasladılar ve suçlu bir kavim oldular.” (A’râf: 7/133).

h- Mısır’da firavun ve halkının üzerine gelen azabın kaldırılması. Firavun, Hz. Mûsâ’dan üzerlerine indirilen azabın kaldırılması için Yüce Allah’a dua etmesini istemesi ve azabın kaldırıldıktan sonra kendisine inanacağını belirtmesi Kur’ân’da şöyle anlatılmaktadır. “Üzerlerine azap çökünce, “Ey Mûsâ! Rabbinin sana verdiği söz uyarınca bizim için dua et. Eğer azabı üzerimizden kaldırırsan, mutlaka sana inanacağız ve İsrailoğullarını seninle birlikte elbette göndereceğiz” dediler.” (A’râf: 7/134; Zuhruf: 43/49) “Fakat biz onlardan azabı kaldırıncaya bir de bakmışsın sözlerinden dönüyorlar.” (Zuhruf: 43/50; A’râf: 7/135).

5- Hz. Dâvûd’a Verilen Mucize. Kuş dilinin öğretilmesi. Bu olay, Kur’ân’da şöyle anlatılmaktadır: “Süleyman, Dâvûd’a varis oldu ve “Ey insanlar, bize kuş dili öğretildi ve bize her şey verildi. Şüphesiz bu, apaçık bir lütuftur.” (Neml: 27/16).

6- Hz. Süleyman’a Verilen Mucizeler.

a- Gidişi-gelişi iki ay olan mesafeye bir anda götürülüp-getirilmesi için emrine rüzgarın verilmesi. Bu hadise Kur’ân’da şöyle anlatılmaktadır: “Süleyman’ın emrine de, sabah esişi bir ay, akşam esişi de bir ay (lık yol) olan rüzgârı verdik. Erimiş bakır ocağını da ona sel gibi akıttık. Cinlerden de Rabbinin izniyle onun önünde çalışanlar vardı. İçlerinden kim bizim emrimizden çıkarsa, ona alevli ateş azabını tattırırız.” (Sebe: 34/12).

b- Hayvanların dilini anlaması.

1- Kuş dilinin öğretilmesi. “Süleyman, Dâvûd’a varis oldu ve “Ey insanlar, bize kuş dili öğretildi ve bize her şey verildi. Şüphesiz bu, apaçık bir lütuftur” (Neml: 27/16; Hz. Süleyman’ın Hüdhüd ile konuşması için bkz. Neml: 27/20-28).

2- Karıncaların konuşmalarını anlaması.

3- Kur’ân’da Hz. Süleyman’ın insanlardan, cinlerden ve kuşlardan ordularının olduğu ve onları anladığı şöyle belirtilmektedir: “Süleyman’ın, cinlerden, insanlardan ve kuşlardan meydana gelen orduları onun önünde toplandı. Hep birlikte düzenli olarak seok ediliyorlardı.” dedi. (Neml: 27/17) “Karınca vadisine geldikleri zaman bir karınca şöyle dedi: “Ey karıncalar, yuvalarınıza giriniz! Süleyman ve onun orduları, farkında olmadan sakın sizi ezmeyin.” (Neml: 27/18).

7- Hazreti İsa’ya Verilen Mucizeler.

a- Beşikteyken konuşması. Bu durum Kur’ân’da şöyle belirtilmektedir: “Beşikte de, yetişkin çağında da insanlarla konuşacak, salihlerden olacaktır.” (Âl-i İmrân: 3/46).

b- Babasız dünyaya gelmesi. Bu hakikat Kur'ân'da şöyle belirtilmektedir: *"(Meryem), Ey Rabbim! Bana bir beşer dokunmamışken benim nasıl çocuğum olur? dedi. Allah, Öyle ama, Allah dilediğini yaratır. O, bir şeyin olmasını dilediğinde ona sadece "ol" der, o da hemen oluverir, dedi."* (Âl-i İmrân: 3/47).

c- Çamurdan yapılan kuşun canlanması.

d- Körleri ve alaca hastalıkları iyileştirmesi.

e- Ölülerini diriltmesi.

f- İnsanların yediklerini ve evlerinde gizlediklerini haber vermesi. Bu mucizeler Kur'ân'da şöyle anlatılmaktadır: *"Allah, onu İsrailoğullarına bir Peygamber olarak gönderecek (ve o da onlara şöyle diyecek): "Şüphesiz ben size Rabbinizden bir mucize getirdim. Ben çamurdan kuş şeklinde bir şey yapar, ona üflerim. O da Allah'ın izniyle hemen kuş oluverir. Körü ve alacalıyı iyileştiririm ve Allah'ın izniyle ölülerini diriltirim. Eplerinizde ne yiyip ne biriktirdiğinizi size haber veririm. Eğer müminler iseniz bunda sizin için elbette bir ibret vardır."* (Âl-i İmrân: 3/49; Mâide: 5/110).

g- Gökten sofranın indirilmesi. Hz. İsa'nın, Yüce Allah'tan gökten sofranın indirilmesi talebine Kur'ân'da şöyle olumlu karşılık verildiği belirtilmektedir: *"Meryem oğlu İsa, "Ey Allahum! Ey Rabbimiz! Bize gökten bir sofranın indir ki; önce gelenlerimize (zamanımızdaki dindaşlarımıza) ve sonradan geleceklerimize bir bayram ve senden (gelen) bir mucize olsun. Bizi rızıklandır. Sen rızıklandıranların en hayırlısın" dedi."* (Mâide: 5/114) *"Allah da, "Ben onu size indireceğim. Ama ondan sonra sizden her kim inkâr ederse, artık ben ona kâinata hiçbir kimseye etmeyeceğim azabı ederim" demişti."* (Mâide: 5/115).

C- Hz. Peygamber'in Mucizeyle İlişkisi

Hz. Peygamber risâlet ile görevlendirilince Yüce Allah'tan aldığı emir ve yasakları yakın akrabalarından başlayarak uzağa doğru anlatmaya başladı. Onun bu çağrısı toplumun her tabakasında yankılanmaya başladı. Olumlu karşılayanlar olduğu gibi olumsuz da yaklaşanlar da vardı. Şu kadar var ki, Mekkeliler onun bu çağrısının önemini ilk anda kavramakta zorluk çektiler. Çünkü onlara göre Allah Rasûlü'nün bu faaliyeti geçici bir hevesten ibaretti. Ancak Hz. Peygamber'in tebliğ faaliyetleri, günden güne hızını artırıp Mekke toplumunun her kesiminden insanlar tarafından rağbet görmeye başlayınca, bu mücadelenin geçici bir heves olmadığını anlamakta güçlük çekmediler. Çünkü Hz. Peygamber'in amacı; yürürlükte olan sistemi kökünden değiştirip insanların yaşayabilecekleri bir yapıya dönüştürmektir. Yani Allah Rasûlü, insanları putların ve insanların kulluğundan kurtarıp bir olan ve her şeyi yoktan var eden Yüce Allah'a inanmaya ve onun gönderdiği emir ve nehiyleri kabule davet etmeye çalıştı. O hiçbir zaman bu kutlu yürüyüşünde asla geri adım atmaya aklından bile geçirmediği gibi yapılan tekliflerde ona mani olmadı. Çünkü o, batıl sultaların ve çetelerin sömürü düzenine çomak sokmaya çalışan bir yiğit kahramandı.

Onun bu kararlı ve dik duruşu neticesinde İslâm, her alanda gündem olmayı başarmıştı. Âdetâ Mekke ciğer parelerini İslâm'ın şefkatli ve merhametli kollarına teslim etmeye başlamıştı. Günden güne bir çığ gibi etrafa yayılmaya başlayan İslâm'ın önlenemez yükselişi karşısında Mekke'nin liderleri ve Kureys'in aristokrat zümresi Hz. Peygamber'e düşmanlık beslemeye, her fırsatta onu engellemeye çalışmış, onunla şiddetli tartışmalara ve mücadelelere girişmişlerdir. Bu karşı koyuş ve engellemeler günden güne dozajını artırarak devam etmeye başladı. Bu amaçla Mekkeliler, daha önce saygın bir olarak bilmesine rağmen Hz. Peygamber'in şahsına yönelerek kendisini itibarsızlaştırmaya başladılar. Çünkü onların hedefi, bu metotla halkın gözünden Rasûlullah'ı düşürmek ve ona olan güveni sarsarak getirdiklerine mesafeli durmalarını sağlamaktı. Onlar bu düşüncelerini aktif hale getirmek için Allah Rasûlü'ne mecnûn, şair, kahin (Tûr: 52/29-30; Kalem: 67/2; Duhân: 44/13), sihirbaz (En'âm: 6/7) ve müfteri (Furkân: 25/4; Yûnus: 10/38; Hûd: 11/13; İsrâ: 17/88) diyerek sözlü saldırılarda ve tacizlerde bulunmaya başladılar. Ancak onların bu karalama politikaları bir sonuç vermediği gibi Hz. Peygamber'in azmini daha da kararlı hale getirmişti. Bu söylemlerinden sonuç alamayan müşrikler bu defa da onun getirdiklerini yani vahyi hedef almaya yöneldiler.

Mekkelilere peygamber olarak gönderilen Allah Rasûlü onların bildiği, tanıdığı ve kendilerine yabancı olmayan biriydi. Hatta o, kavmi arasında çok saygın biri olarak bilinmekteydi. İnsanlar kendisine *"Muhammedülemin"* lakabını vermişlerdi. Bu bağlamda o, Mekkelileri İslâm'a davet etmek için Safa tepesine çağırıldığı zaman onlara aldığı vahiyden önce kendisi hakkında ne düşündüklerini sormak amacıyla: *"Ey Kureys topluluğu! Sizlere şu dağın ardında bir ordunun olduğunu haber verirsem, ne dersiniz? Beni tasdik eder misiniz?"* Bunun üzerine onlar: *"Bundan önce biz, senin yalan söylediğine asla şahit olmadık"* (İbn Sa'd, 1990: I, 156) diyerek Hz. Peygamber hakkındaki hüsnü şahadetlerini belirttiler. İşte bu aşamadan sonra Allah Rasûlü mesajını insanlara anlatmaya başladı. Onlara ne olduyorsa mesajın içeriğini duyduktan sonra oldu ve şiddetli bir şekilde Hz. Peygamber'i engellemeye ve mesajın yayılmasına mani olmaya çalıştılar. Sanki az önce hüsnü şahadette buldukları kişi gitmiş, yerine tanımadıkları ve güvenmedikleri kişi gelmişti. Onlara böyle *"U"* dönüşü yaptıran husus; eski gelenek, görenek, örf, âdet, inançlara bağlı olarak siyasî, iktisadî, ictimai, dinî ve ahlakî sahalarda etkisinden kendilerini kurtaramamalarıdır. Bu sebeple Rasûlullah'ın getirdiği mesajı

insanların nezdinde basitleştirmek ve onların ona tabi olmalarına mani olmak amacıyla yoğun bir kara propaganda faaliyetine girişerek vahiy hakkında şöyle demeye başladılar: “Kur’ân-ı ancak ona bir insan öğretiyor.” (Nahl: 16/103) Vahiylerin: “Karmakarışık rüyalar, uydurma sözler, şiir (Enbiyâ: 21/5), büyü” (En’âm: 6/7), “Peygamber’in uydurduğu bir yalan ve başka bir zümrenin kendisine bu konuda yardım ettiği” (Furkân: 25/4), “Başkasına yazdırıp da kendisine sabah akşam okunmakta olan masallar” (Furkân: 25/5) olduğu şeklinde iftiralarda bulunmaya başladılar.

Onların bu faaliyetleri İslâm’a yeni girecekler üzerinde etkili olmuş olabilir, ancak İslâm’a girenler üzerinde aksi bir tesir icra etmemiştir. Bu sebeple Mekke liderleri ve aristokrat zümre istediği sonucu alamayınca farklı bir alana yönelerek Hz. Peygamber’in gerçekten Yüce Allah tarafından gönderilen peygamber olup olmadığını sorgulamaya başladılar. Bu amaçla peygamberliğin delili ve ispatı için Yüce Allah katından mucize getirmesini talep etmeye başladılar. Öyle anlaşılıyor ki, müşrikler daha önceki peygamberlerin kavimlerine risâletlerinin ispatı için mucize getirdikleri hakkında bilgileri bulunmaktaydı. Bu konuda Kur’ân’ı Kerîm onların mucize taleplerini ilgili âyetlerde şöyle belirtmektedir: “Onlar, “Hayır, bunlar karma karışık yalancı düşlerdir. Hayır, onu kendisi uydurdu; hayır, o bir şairdir. Eğer böyle değilse, önceki peygamberlerin (mucizelerle) gönderildikleri gibi o da bize bir mucize getirsin” dediler. (Enbiyâ: 21/5).

“Dediler ki: “Ona Rabbinden bir mucize indirilse ya!” (Ey Muhammed!) De ki: “Şüphesiz Allah’ın, bir mucize indirmeğe gücü yeter. Fakat onların çoğu bilmiyor.” (En’âm: 6/37).

“İnkâr edenler, “Ona Rabbinden bir mucize indirilseydi ya!” diyorlar. Sen ancak bir uyarıcısın. Her kavim için de bir yol gösteren vardır.” (Ra’d: 13/7).

“Dediler ki: “Ona Rabbinden mucizeler indirilseydi ya!” De ki: “Mucizeler ancak Allah katındadır ve ben ancak apaçık bir uyarıcıyım.” (Ankebût: 29/50).

“Ey Muhammed!) Belki de sen, (müşriklerin) “Ona bir hazine indirilseydi veya beraberinde bir melek gelseydi ya!” demelerinden dolayı sana vahyolunanlardan bir kısmını göz ardı edeceksin ve o yüzden göğsün daralacak. Fakat sen, ancak bir uyarıcısın. Allah ise her şeye vekildir.” (Hûd: 11/12).

“Bir de dediler ki: “Ona (açıktan göreceğimiz) bir melek indirilse ya!” Eğer (öyle) bir melek indirseydik, artık iş bitirilmiş olurdu, sonra da kendilerine göz açtırılmazdı. (En’âm: 6/8).

“İnkâr edenler diyorlar ki: “Ona (Muhammed’e) Rabbinden bir mucize indirilseydi ya!” De ki: “Şüphesiz Allah dilediğini saptırır, kendisine yöneleni de doğru yola eriştirir.” (Ra’d: 13/27).

Yukarıdaki âyetleri dikkate alarak şu sonuçları çıkarmak mümkündür:

- 1- Vahiy, karma karışık yalancı düşlerdir.
- 2- Hz. Peygamber onları kendisi uydurdu.
- 3- Tebliğ edilen vahyin doğruluğu için bir kant getirilmelidir.
- 4- Bu mucizeleri inkâr edenler talep etmektedir.
- 5- Yüce Allah’ın mucize indirmeye gücü yetmektedir.
- 6- Mucizeler Yüce Allah’ın katındadır.
- 7- İnsanların çoğu bu hakikati bilmemektedir.
- 8- Hz. Peygamber bir uyarıcıdır.
- 9- Müşriklerin mucize taleplerinden dolayı Hz. Peygamber rahatsız olmaktadır.
- 10- Yüce Allah mucize indirmiş olsaydı, inkârcılar hakkında hüküm verilmiş olacaktı.

Hz. Peygamber üzerine aldığı sorumluluğu en iyi bir şekilde yerine getirmek amacıyla canla başla gayret etmiştir. Ayrıca o başarılı olmak için de sahip olduğu imkânları kullanmaktan da geri durmamıştır. Onun sahip olduğu bu imkânlar Yüce Allah’ın kendisine verdiği özellikler çerçevesinde kendini göstermiştir. Bu açıdan onun yeteneği olmayan bir konuda ihtiyaca cevap vermesi mümkün değildir. Hiçbir peygamber nübüvvet sorumluluğunu üzerine alırken başarısız olmak amacıyla yola çıkmaz. İşte bu noktada Mekke müşriklerin mucize talepleriyle karşılaşan Hz. Peygamber’in nasıl bir tavır takınacağı oldukça önemlidir. Şimdi de Mekke müşriklerin mucize isteklerinin neler olduğunu Kur’ân perspektifinden öğrenmeye çalışalım:

D- Mekke Müşriklerin Hz. Peygamber’den Mucize Bağlamındaki Talepleri

Hz. Peygamber, Mekkelilere İslâm’ı tebliğ etmeğe başladığı zaman karşılaştığı ilk tepki: “Biz, bizim gibi bir insana asla inanmayız” şeklinde olmuştur. Kur’ân-ı Kerîm Mekkelilerin hem bu durumunu hem de peygamber telakkilerini şöyle anlatmaktadır:

“Senden önce de ancak, kendilerine vahyettiğimiz birtakım erkekleri peygamber olarak gönderdik. Bilmiyorsanız, ilim sahiplerine sorunuz.” (Nahl: 16/43; Enbiyâ: 21/7) “...Ayrıca o zulmedenler kendi aralarında gizlice şöyle konuştular: “(Peygamber olduğunu iddia eden Muhammed) Bu da ancak sizin gibi bir insan. Şimdi siz göz göre göre sihre mi kapılacaksınız.” (Enbiyâ: 21/3).

“Onlar, sen dediler, bizim için yerden bir kaynak fıskırtmadıkça sana asla inanmayacağız.” “veya senin bir hurma bahçen ve üzüm bağın olmalı; öyle ki, içlerinden gürül gürül ırmakları akıtmalısın.” “Yahut iddia ettiğin gibi, üzerimize gökten parçalar yağdırmalısın veya Allah’ı ve melekleri gözümüzün önüne getirmelisin.” “Yahut da altından

bir evin olmalı ya da göğe çıkmalsın. Bize okuyacağımız bir kitap indirmediğin sürece (göğe) çıktığına da asla inanmayacağız. Rabbimi tenzih ederim. Ben sadece beşer bir elçiyim” (İsrâ: 17/90-93).

“Bir de dediler ki: “Ona (açıktan göreceğimiz) bir melek indirilse ya!” Eğer (öyle) bir melek indirseydik artık iş bitirilmiş olurdu, sonra da kendilerine göz açtırılmazdı. (Hemen helâk edilirdiler.) (En’am: 6/8).

“Eğer doğru söyleyenlerden isen, bize melekleri getirsene!” (Hicr: 15/7).

“Bize kavuşacaklarını ummayanlar, “Bize melekler indirilseydi, yahut Rabbimizi görseydik ya!” dediler. Andolsun, onlar kendi benliklerinde büyüklük tasladılar ve büyük bir taşkınlık gösterdiler.” (Furkân: 25/21).

“Eğer doğru söylüyorsan ona altın bilezikler atılmalı, yahut onunla beraber bulunmak üzere melekler gelmeli değil miydi?” (Zuhruf: 43/53).

“Hatta onlardan her bir kişi, kendisine açılmış sayfeler verilmesini istiyor.” (Müddesir: 74/52).

“Kitap ehli, senden kendilerine gökten bir kitap indirmeni istiyorlar. (Buna şaşma!) Mûsâ’dan, bundan daha büyüğünü istemişler ve “Allah’ı bize açıkça göster” demişlerdi. Böylece zulümleri sebebiyle onları yıldırım çarptı. Sonra kendilerine apaçık deliller gelmesinin ardından (tuttular) buzağıyı tanrı edindiler. Biz bunu da affettik ve Mûsâ’ya apaçık bir güç ve yetki verdik.” (Nisâ: 4/153).

“Onlara bir âyet geldiği zaman, “Allah elçilerine verilenin bir benzeri bize de verilinceye kadar asla inanmayacağız” derler. Allah, elçilik görevini kime vereceğini çok iyi bilir. Suç işleyenlere Allah katından bir aşağılık ve yapmakta oldukları hilekârlık sebebiyle çetin bir azap erişecektir.” (En’am: 6/124).

“Onlar (bir de) şöyle dediler: “Bu ne biçim bir peygamber; (bizler gibi) yemek yiyor, çarşılarda dolaşıyor! Ona bir melek indirilmeli, kendisiyle birlikte o da uyarıcı olmalı.” “Yahut kendisine bir hazine verilmeli veya içinden yiyeceği (meşakkatsizce geçimini sağlayacağı) bir bahçesi olmalıydı. (ayrıca) o zalimler (müminlere): Siz, ancak büyüye tutulmuş bir adama uymaktasınız! dediler. (Furkân: 24/7-8).

“Âyetlerimiz kendilerine apaçık birer delil olarak okunduğunda, (öldükten sonra) bize kavuşmayı ummayanlar, “Ya (bize) bundan başka bir Kur’an getir veya onu değiştir” dediler. De ki: “Onu kendiliğimden değiştirmem benim için olacak şey değildir. Ben ancak bana vahyolunana uyarım. Eğer Rabbime isyan edecek olursam, elbette büyük bir günün azabından korkarım.” (Yûnus: 10/15).

“Hani onlar, “Ey Allah’ım, eğer şu (Kur’an) senin katından inmiş hak (kitap) ise hemen üzerimize gökten taş yağdır veya bize elem dolu bir azap getir” demişlerdi.” (Enfâl: 8/32).

“Eğer doğru söyleyenler iseniz, (söyleyin) bu tehdit ne zaman (gerçekleşecek)?” diyorlar.” (Yûnus: 10/48; Yâsîn: 36/48).

“Yoksa onlar azabımızı acele mi istiyorlar? (Sâffât: 37/176).

Yukarıdaki âyetlerden hareketle Mekkeli müşriklerin Hz. Peygamber’den istedikleri mucize taleplerini şu başlıklar altında sıralayabiliriz:

1- Yerden kaynak fışkırtmalı.

2- Hurma bahçen ve üzüm bağın olmalı ve içlerinden gürül gürül ırmaklar akıtılmalı.

3- Üzerimize gökten parçalar yağdırılmalı. Yani önceki peygamberlere verilen hissi mucizelerin bir benzeri Hz. Peygamber’e verilmelidir.

4- Allah ve melekler gözümüzün önüne getirilmeli.

5- Altından bir evin olmalı.

6- Muhammed göğe çıkabilmeli.

7- Okuyacağımız bir kitap indirilmeli.

8- Altın bilezikler atılmalı.

9- Açılmış sayfeler verilmeli.

10- Bir kitap indirilmeli.

11- Bir melek indirilmeli ve o da onunla birlikte uyarıcı olmalı.

12- Hz. Peygamber’e verilen nübüvvetin kendilerine de verilmesi.

13- Kur’an’dan başka bir kitap getirmeli veya bunu değiştirmeli.

14- Gökten taş yağdır veya elem dolu bir azap getir.

15- Azap ne zaman gelecek.

16- Azap hemen gelmeli.

İşte bütün bu istek ve taleplere Hz. Peygamber: “Rabbimi tenzih ederim. Ben sadece beşer bir elçiyim” (İsrâ: 17/93) diyerek ne pahasına olursa olsun, kendileri gibi bir insan olduğunu kararlı ve ısrarlı bir şekilde belirtmiştir. Allah devamında Mekkelilerin inkârını şöyle açıklamaktadır: “İnsanlara hidayet geldikten sonra onların iman etmelerine ancak, “Allah, bir beşeri mi peygamber olarak gönderdi? demeleri engel olmuştur.” (İsrâ: 17/94). Başka bir âyette ise Allah daha önceki peygamberlerin de insanlar arasından olduğunu şöyle belirtmektedir: “Senden önce gönderdiğimiz bütün peygamberler de şüphesiz yemek yerler, çarşıda pazarda gezerlerdi. (Ey İnsanlar!)Sizi birbiriniz için imtihan aracı kıldık. (Bakalım) sabredek misiniz? Rabbin hakkıyla görendir. (Furkân: 25/20).

Allah Rasûlü, hayatının büyük bir kısmını geçirdiği topluma peygamber olarak gönderilmiş, ancak insanların büyük bir çoğunluğu ilk anda bu gerçeği kavrayamamıştır. Kendisinden peygamberliğini destekleyen insanüstü birtakım özelliklere sahip olmasını istemişler, o ise peygamber olmasına rağmen her fırsatta Yüce Allah'ın izni olmadıkça bu istekleri yerine getiremeyeceğini insan olması bağlamında açıklamıştır. Nitekim Kur'ân-ı Kerim bu gerçeği net bir şekilde şöyle belirtmektedir: "De ki: "Ben de ancak sizin gibi bir insanım. Ancak bana, 'Sizin ilâhınız bir tek ilâhtır" diye vahyolunuyor. Kim Rabbine kavuşmayı umuyorsa yararlı bir iş yapsın ve Rabbine ibadette kimseyi ortak koşmasın." (Kehf: 18/110; Fussilet: 41/6).

"Andolsun, senden önce de peygamberler gönderdik. Onlara da eşler ve çocuklar verdik. Allah'ın izni olmadan hiçbir peygamber bir mucize getiremez. Her ecelin (vadenin) bir yazısı vardır." (Ra'd: 13/38).

"Peygamberleri, onlara dedi ki: "Biz ancak sizin gibi birer insanız. Fakat Allah, kullarından dilediğine (peygamberlik) nimetini bahşeder. Allah'ın izni olmadıkça, bizim size bir delil getirmemiz haddimize değil. Mü'minler ancak Allah'a tevakkül etsinler." (İbrahim: 14/11).

"Eğer onların yüz çevirmeleri sana ağır geldiyse; bir delik açıp yerin dibine inerek, yahut bir merdiven kurup göğe çıkarak onlara bir mucize getirmeye gücün yetiyorsa durma, yap! Eğer Allah dileseydi, elbette onları hidayet üzere toplardı. O hâlde, sakın cahillerden olma." (En'âm: 6/35).

"(Ey Muhammed!) Onlar (iman etmek için) ancak kendilerine meleklere gelmesini veya Rabbinin gelmesini ya da Rabbinin bazı âyetlerinin gelmesini mi gözlüyorlar? Rabbinin âyetlerinden bazısı geldiği gün, daha önce iman etmemiş veya imanında bir hayır kazanmamış olan bir kimseye (o günkü) imanı fayda vermez. De ki: "Siz bekleyin. Şüphesiz biz de bekliyoruz." (En'âm: 6/158).

"Şüphesiz Allah'ın, bir mucize indirmeğe gücü yeter. Fakat onların çoğu bilmiyor." (En'âm: 6/37).
Eğer kendilerine (başka) bir mucize gelirse, mutlaka ona inanacaklarına dair en güçlü yeminleriyle Allah'a yemin ettiler. De ki: "Mucizeler ancak Allah katındadır. O mucizeler geldiği vakit de inanmayacaklarını siz ne bileceksiniz?" (En'âm: 6/109).

De ki: "Şüphesiz ben, Rabbinden (gelen) kesin bir belge üzereyim. Siz ise onu yalanladınız. Sizin acele istediğiniz azap benim elimde değil. Hüküm yalnızca Allah'a aittir. O, hakkı anlatır. O, hakkı batıldan ayırt edenlerin en hayırlısıdır." (En'âm: 57).

De ki: "Sizin acele istediğiniz azap şayet benim elimde olsaydı, benimle sizin aranızda iş elbette bitirilmiş olurdu." Allah, zalimleri daha iyi bilir. (En'âm: 6/58).

Yukarıdaki âyetlerden şu sonuçları çıkarmak mümkündür:

1- Hz. Peygamber bir insandır.

2- Yüce Allah'ın izni olmadan hiçbir peygamber mucize getiremez

3- Hz. Peygamber çok zor durumda kalıp bütün imkânlarını kullansa bile her hangi bir mucize getirmeye güç yetiremez.

4- Mu'ciz yetkisi sadece Yüce Allah'a aittir ve O, bu yetkiyi hiç kimseye paylaşmaz.

5- İnkârcıların talepleri doğrultusunda mucize gönderilse bile inanmayacaklardır.

Âyetlerin muhtevasına bakıldığında inkârcılar veya müşrikler, Hz. Peygamber'i zor durumda bırakmak amacıyla bazı olağanüstülükler istemişlerdir. Ancak Allah Rasûlü, Yüce Allah'ın kendisine çizdiği sınırları çok iyi bildiğinden dolayı olağanüstü talepler karşısında elinden hiçbir bir şey gelemeyeceğini belirterek bu konuda yetkili olan makamın Yüce Allah olduğunu ifade ederek kendisinden bu tarzda taleplerde bulunmalarının gereksizliğini ve imkânsızlığını kesin bir tavırla Kur'ân diliyle net bir şekilde ortaya koymuştur. Bu sebeple Yüce Allah'ın tamamen yetkisinde olan, Kur'ân-ı Kerim'in sınırlarını çizdiği ve Hz. Peygamber'in de "Bu konuda hiçbir yeteneğim yok" şeklinde kendisini tanımladığı bir hususta olmayan yetenekleri ve özellikleri Allah Rasûlü'ne izafe etmek Kur'ân formatına ve yaşanmış peygamber gerçeğine uygun bir hareket değildir. Yani Kur'ân'da kesin bir şekilde Yüce Allah'ın yetkisinde olduğu bildirilen bir özelliği (diğer peygamberlere verilen mucize gerçeğinden hareketle) ısrarla Rasûlüllah'a vermek, mucize getirme hususunda peygamberleri yarıştırmamanın bir sonucu olsa gerek. Hz. Peygamber'in diğer peygamberler gibi mucize getirememesi, risâletinde bir eksikliğe neden olmadığı gibi, mesajını geniş kitlelere ulaştırmasına da engel olmamıştır. Yüce Allah, Rasûlüllah'a hissî (maddî) mucize vermemiş, ancak aklî (manevî) mucize vererek insanları ikna edebilme yeteneği vermiştir. İşte Hz. Peygamber tebliğ sürecinin başından sonuna kadar bu yeteneğini en iyi bir şekilde kullanmıştır. En azılı ve en katı düşmanlar bile Rasûlüllah'ın bu yeteneğini etkin bir biçimde kullanması neticesinde İslâm'a girebilmişlerdir. Allah Rasûlü'nün tebliğ döneminde olağanüstülükler (mucizeler) görerek İslâm'a giren kişi/kişiler hakkında kaynaklarımızda her hangi bir bilgiye rastlamak mümkün değildir. Ancak akıl ve mantık kurallarının öncelendiği ve bu kurallar çerçevesinde İslâm'a girildiği görülmüştür.

Mucizeler kendi dönmeleriyle ilgilidir ve o dönemde yaşayan insanları etkilemek için gönderilmişlerdir. Ancak akıl ve mantık kurallarına dayalı bir yetenek ve kabiliyet kendi dönemini aşarak çağlar üstü bir özelliğe sahip olmaktadır. Günümüzde İslâm'ı kabul edenlerin giriş serüvenlerine bakıldığında İslâm'ın akıl ve mantık yönünün oldukça etkili olduğu görülecektir ve İslâm'ın bu özelliği

kıyamete kadar da devam edecektir. Burada şu soruyu sormadan geçemeyeceğim: İslâm'ın bu yönü mü daha etkilidir, yoksa diğer peygamberlere verilen hissî mucizeler mi daha etkilidir? Bu soruya etkisi çağlar üstü olan İslâm'ın akıl ve mantık yönü şeklinde cevap vermek hiç tartışma götürmeyecek kadar açıktır. Bu yüzden ön yargıdan ve ön kabüllerden uzak olan kişi/kişiler, mantık dini olan İslâm'ın çatısı altına girmekten başka bir yol bulamayacaklardır. O halde Hz. Peygamber'e Kur'an perspektifinde hissî (maddî) mucize verilmediğine göre aklî (manevî) mucizenin tebliğ sürecinde ne kadar önemli olduğu ortaya çıkmaktadır.

E- Hz. Peygamber'e Verilen Tek Mucize Kur'an-ı Kerim'dir.

Yüce Allah peygamberler tarihi sürecinde ilahî emir ve yasakları insanlara tebliğ etmek üzere görevlendirmiş olduğu elçilerine peygamberlik iddialarını desteklemek ve insanları aciz bırakmak amacıyla birtakım mucizeler vermiştir. Bu mucizelerin en önemli özelliği; onun bir benzerini insanların meydana getirememesidir. Zaten herkes tarafından meydana getirilen bir şeyin mucize olması mümkün değildir. O halde peygamberlere verilen bu özelliğin olağanüstülükler içermesi gerekmektedir. Örneğin Hz. İbrahim'e, Hz. Salih'e, Hz. Musa'ya, Hz. Davud'a, Hz. Süleyman'a, Hz. Yusuf'a ve Hz. İsa'ya verilen mucizelerin muhtevasına bakıldığında insanların bir benzerini getiremeyecekleri türden oldukları görülmektedir. Daha önce bu mucizelerin neler oldukları ve içerikleri hakkında yeterince malumat verildiğinden burada tekrar edilmeyecektir. Bu mucizelerin diğer bir önemli özelliği ise, Kur'an-ı Kerim'de geçmesidir. Kur'an'a inanan bir Müslümanın da bunları kabul etmesi gerekmektedir. Yani Yüce Allah, Hz. Peygamber'den önce göndermiş olduğu elçilerine hem ilahî mesaj vermiş hem de nübüvvetlerini destekleyen hissî/kevnî/maddî mucizeler vermiştir. Kur'an-ı Kerim'de aynı tür mucizelerin Hz. Peygamber'e verildiğini göremiyoruz. Kur'an bu gerçeği şöyle açıklamaktadır: *"Bizi, (Kureys'in istediği) mucizeleri göndermekten, ancak, öncekilerin onları yalanlamış olması altkoydu. (Nitekim) Semûd kavmine o dişi deveyi açık bir mucize olarak verdik de onlar bu yüzden zalim oldular. Oysa biz mucizeleri sırf korkutmak için göndeririz. (İsrâ: 17/59). Muhtemelen Mekkeli müşrikler de önceki peygamberlere verilen hissî mucizelerden hareketle Allah'ın elçisi olduğunu söyleyen Hz. Peygamber'den sürekli bir şekilde risâletinin delili olarak aynı türden mucize getirmesini istemişlerdir. Hz. Peygamber de onların bu beklentilerini "Böyle istek ve talepleri yerine getiremeyeceğini" belirterek reddetmiştir. Bu durum Kur'an'da şöyle ifade edilmektedir:*

"De ki: "Şüphesiz ben, Rabbinden (gelen) kesin bir belge üzereyim. Siz ise onu yalanladınız. Sizin acele istediğiniz azap benim elimde değil. Hüküm yalnızca Allah'a aittir. O, hakkı anlatır. O, hakkı batıldan ayırt edenlerin en hayırlısıdır." (En'am: 57).

"De ki: "Sizin acele istediğiniz azap şayet benim elimde olsaydı, benimle sizin aranızda iş elbette bitirilmiş olurdu." Allah, zalimleri daha iyi bilir. (En'am: 6/58). Gerek öncekilerin gönderilen mucizelerin inkârından dolayı Yüce Allah'ın, Hz. Peygamber'e hissî anlamda mucize göndermemesi ve gerekse de Allah Rasûlü'nün böyle bir yeteneğinin olmadığını söylemesi, Rasûlüllah'a yakıştırılan hissî/kevnî/maddî mucizelerin ihtiyatla karşılanması gerektiğini düşündürmektedir. O halde Yüce Allah, Hz. Peygamber'e hem mesajın kaynağı hem de nübüvvetinin delili ve ispatı olarak Kur'an-ı Kerim mucizesini vermiştir.

Yüce Allah gönderdiği her peygambere döneminin yapageldikleri faaliyetlerin üstünde bir mucize vermiştir. Örneğin Hz. Musa döneminde sihirbazlık çok yaygın ve revaçta olan bir uygulama şekliydi. Bu sebeple Yüce Allah Hz. Musa'ya *"asâ"* mucizesini (A'râf: 7/107, 117; Tâhâ: 20/17-21, 65-70) vererek onların sihirbaz ve sihirlerini yerle yeksan etmiştir. Aynı şekilde Hz. İsa döneminde tıp ilmi en üst seviyedeydi. Bundan dolayı Yüce Allah da onların bir benzerini yapamayacakları tarza Hz. İsa'ya *"Kör ve alaca hastaları iyileştirme"* ve *"ölüleri diriltme"* mucizesini (Al-i İmrân: 3/49; Mâide: 5/110) vermek suretiyle onları aciz bırakmıştır. Hz. Peygamber tebliğ sürecine başladığı esnada Araplar arasında hitabet, belağat, fesahat ve şiir kısacası dili ustalıklı kullanma sanatı (şiir ve edebiyat) oldukça yaygındı ve insanlar bu vasıtalarla ikna edilebiliyor, etki altına alınabiliyordu. İşte bu sebeple Yüce Allah'ın göndereceği vahiy de bu özellikleri altüst eden ve insanları aciz bırakan bir muhtevada olması gerekmektedir. Allah Rasûlü kendisine verilen bu yetenek sayesinde İslâm'ı tebliğ etmeye başladı. Hz. Peygamber'den vahyi ilk duyanlar âdeta onun sihirli büyüüne kapılarak şaşkına dönüyorlardı. Arapça'yı çok iyi bilen bir toplumun etkilenmelerinin hem lafız olarak hem de içerik/anlam olarak değerlendirilmesinin daha doğru olacağı kanaatindeyim. Ayrıca günümüzde lafızdan ziyade içerik olarak/anlam olarak ilkeler ve prensipler bağlamında mucize olduğunu söyleyebiliriz. Bu bağlamda Hz. Peygamber'e verilen tek mucize Kur'an-ı Kerim'dir. Kur'an bu gerçeği şöyle belirtmektedir: *"Dediler ki: "Ona Rabbinden mucizeler indirilseydi ya!" De ki: "Mucizeler ancak Allah katındadır ve ben ancak apaçık bir uyarıcıyım." (Ankebût: 29/50). Âyette Mekkelilerin talepleri karşısında Kur'an'ın net bir şekilde mucize konusundaki tavrı ortaya konulurken Hz. Peygamber'in de görevine vurgu yapılmaktadır ve aşağıdaki âyette ise Kur'an'ın tek mucize olduğu belirtilmektedir.*

"Kendilerine okunan kitabı sana indirmiş olmamız onlara yetmedi mi? Şüphesiz bunda inanan bir kavim için bir rahmet ve bir öğüt vardır." (Ankebût: 29/51). Aynı hakikat Tâhâ sûresinde de şöyle ifade edilmektedir: "İnanmayanlar, "Doğru söylediğine dair bize Rabbinden açık bir delil (bir mucize) getirse ya!" dediler. Önceki

kitaplarda olanların apaçık delili (olan Kur'an) onlara gelmedi mi?" (Tâhâ: 20/133). Ayrıca Hz. Peygamber bu konuda şöyle buyurmaktadır: "Her peygambere insanların kendilerine inanmaları için mucizeler verilmiştir. Bana verilen mucize ise; Allah'ın vahyettiği Kur'an'dır." (Buhârî, Fazâilü'l-Kur'an, 1, İ'tisâm, 1; Müslim, İman, 239). İnsanları bildikleri şey konusunda aciz bırakmak daha etkili olur. Önceki peygamberlere verilen mucizeler kendi dönemleriyle sınırlıyken, Kur'an mucizesi sürekli ve devamlidir. Bu açıdan Kur'an'ın bu mucizliği kendi dönemi sınırları içerisinde sıkışıp kalmamış, çağlar üstü bir özelliğe bürünerek devam etmiş, devam etmekte ve devam edecektir.

1- Müşriklerin Kur'an-ı Kerim'i Muciz olarak Kabul Etmeleri

Kur'an'ın muciz olup olmaması kendi döneminde tartışılmış ve dilin sahipleri olan Araplar bu konuda acizliklerini ifade etmekten kendilerini alamamışlardır. Bu konuda yaşananları şöyle belirtebiliriz:

a- Müşriklerin elebaşlarından olan Velid b. Muğîre, Hz. Peygamber ve onun daveti hakkında konuşma amacıyla Kureyş'in liderlerini ve aristokrat sınıfını yemeğe davet etti ve: "Ey Kureyş Topluluğu! Hac mevsimi yaklaştı. Buraya gelecek olanlar bu arkadaşınızın (Muhammed'in) sözünü dinleyecekler. Onun hakkında söz birliği yapalım ki, birbirimizi yalanlamayalım ve nasıl bir karar alalım. Bu konudaki görüşlerinizi söyler misiniz? Bunun üzerine orada bulunanlar söz alarak görüşlerini belirtmeye başladılar. Bazıları: "O, kâhindir." Velid b. Muğîre: "Hayır o, kâhin değildir. Bizler kâhinler gördük, fakat onun sözleri onlarınkine benzemiyor" Bazıları: "O, mecnûndur." Velid b. Muğîre: "Hayır o, mecnûn değildir. Bizler mecnunlar gördük, fakat onu da tanıyoruz ve onda böyle bir eser/belirti yok." Diğerleri ise: "O, Şairdir." dediler. Velid b. Muğîre: "Bizler şiirin her çeşidini bildiğimiz için ona şair diyemeyiz. Kimileri de: "O, sâhirdir." Velid b. Muğîre tekrar söz alarak: "Hayır, o sâhir değildir. Çünkü onun düğümlere üfürmesi ve onları bağlaması da yok." Bunun üzerine orada bulunanlar o halde: "Ey Abdüşems! Ona ne diyelim" diye sordular. Velid b. Muğîre Hz. Peygamber hakkındaki görüşlerini şöyle açıkladı: "Onun sözü öyle bir kelimedir ki, onda başka bir güzellik var, farklı bir etkiye sahip ve çok derin anlama sahiptir. Ben şiirin her çeşidini bilirim. Bu onlara benzemez. Ne dersiniz ona yakışmıyor. Gene de ona bir şey diyeceksek, kişiyi babasından, kardeşinden ve eşinden ayırdığı için sihir diyelim." (İbn Hişâm, ts: I-II, 270-271).

b- Bir gün Mekke liderleri ve aristokrat sınıfı Dâru'n-Nedve'de sohbet ederlerken Utbe b. Rebîa onlara: "Muhammed'e bazı nasihatlerde bulunup onu bu davasından vazgeçirmek amacıyla bazı tekliflerde bulunsam ve o da davasını bıraksa ve böylece ortaya çıkan kargaşalığı sonlandırsam, ne dersiniz?" Onlar da: "Gidebilirsin" dediler ve Utbe b. Rebîa elçi olarak Hz. Peygamber'in yanına gelerek şöyle dedi: "Ey Kardeşimin oğlu! Sen kavmin arasında şerefli ve soylu olarak bilinmekte ve onların birlikteliklerini ayıran, şereflilerini sefih gören ilahlarını, dinlerini ayıplayan ve ölüp gitmiş olan atalarının kâfir olduğunu söyleyen büyük bir iş getirdin. Şimdi sana kabul etmeni temenni ettiğim bazı tekliflerde bulunacağım" dedi. Hz. Peygamber istediğini söyleyebilirsin deyince Utbe b. Rebîa tekliflerini söylemeye başladı ve: "Ey Kardeşimin Oğlu! Bu getirdiğin şeydeki amacın mal ise, seni en zenginimiz yapalım. Amacın şerefli olmaksam, seni en şerefliimiz yapalım. Amacın kral olmaksam, seni kralımız yapalım. Eğer bir hastalık neticesinde böyle bir durum içerisindeysen, bütün malımızı harcayarak seni tedavi ettirelim" dedi. Utbe sözünü bitirince Hz. Peygamber: "Şimdi sen beni dinle" diyerek şu âyetleri okudu: "Hâ Mîm. Bu Kur'an Rahmân ve Rahîm olan Allah'tan indirilmiştir. Bu, bilen bir toplum için Arapça bir Kur'an olarak âyetleri genişçe açıklanmış bir kitaptır. Müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderilmiştir. Fakat onların çoğu yüz çevirmiştir. Artık onlar işitmezler. Dediler ki: (Ey Muhammed!) Bizi çağırдыңın şeye karşı kalplerimiz örtüler içerisinde. Kulaklarımızda bir ağırlık, seninle bizim aramızda da bir perde vardır. O hâlde sen (istediğini) yap, şüphesiz biz de (istediğimizi) yapacağız. De ki: Ben de ancak sizin gibi bir insanım. Fakat bana ilâhınızın yalnızca bir tek ilâh olduğu vahyediliyor. Artık O'na yönelin ve O'ndan başışlanma dileyin. Allah'a ortak koşanların vay hâline!" (Fussilet: 41/1-6). Hz. Peygamber 37. âyete kadar okudu ve secde âyetini okuyunca secde yaptı ve secdeden kalktıktan sonra: "Ey Ebû Velîd! İşittin mi? İşte sen, işte onlar. Dilediğin gibi davran" dedi. Utbe b. Velîd, Hz. Peygamber'in yanından ayrılarak Mekke liderlerinin yanına gitti. Utbe'nin yüzündeki değişikliği görenler: "Vallahi Utbe, gittiğinden başka bir duyguyla geldi" diyerek şaşkınlıklarını ifade ettiler ve Muhammed ile diyalogun nasıl geçtiğini anlatmasını istediler. Utbe b. Velîd duygularını şöyle ifade etti: "Vallahi, daha önce benzerini asla işitmediğim şeyler dinledim. Vallahi o, ne şair ne sâhir ne de kâhindir. Ey Kureyş Topluluğu! Bana itaat edin, beni dinleyin, bu adamı ve getirdiği şeyi serbest bırakıp ona dokunmayınız. Vallahi ondan işittiğim sözlerin büyük bir etkisi olacak. Araplar ona galip gelirse, sizin dışınızdakiler onun hakkından gelmiş olacaktır. Ancak o, Araplara galip gelirse, onun mülkü, sizin mülkünüzdür. Onun şerefi, sizin şerefinizdir ve sizler insanların en mutlusu olursunuz." Kureyş aristokrat sınıfı Utbe'den bu sözleri duyunca: "Ey Ebû Velîd! Vallahi o, diliyle seni de büyülemiş" dediler. Bunun üzerine Utbe: "Bu konuda benim düşüncelerim böyle. Sizler istediğinizi yapınız" diyerek (İbn Hişâm, ts: I-II, 293-294) Hz. Peygamber'in kendisine okumuş olduğu vahiyden ne kadar etkilendiğini açık bir şekilde ortaya koymuştur.

c- Anlatılacak olduğumuz hadise Mekke liderleri arasında önemli bir yere sahip olan kişilerin Kur'an'ın ne kadar etkisinde kaldıklarını gözler önüne sermektedir: Hz. Peygamber evinde namaz kılarken birbirlerinden habersiz olarak Ebû Cehil Amr b. Hişâm, Ebû Süfyân b. Harb ve Ahnes b. Şerîk okunan Kur'an'ı dinlemek amacıyla evin etrafında toplanmışlar ve dağılırlarken birbirlerine rastlayınca yaptıkları

işin ne kadar yanlış olduğunu söyleyerek bir daha böyle bir şey yapmama konusunda birbirlerini uyardıktan sonra evlerine döndüler. Ancak aynı olay iki defa daha tekrar edince, artık kesin olarak: “Bizler böyle yaparsak, sıradan insanlar ne yapmaz?!” diyerek bu olaya son vermişlerdir. Ertesi gün Ahnes b. Şerik, Hz. Peygamber’den dinlediklerinin kendileri üzerinde nasıl bir etki bıraktığını öğrenmek amacıyla Ebû Süfyân’ın yanına giderek: “Ya Ebû Hanzala! Muhammed’den işittiklerin hakkındaki düşüncen nedir?” diye sordu. Ebû Süfyân kendisine sorulan soruya şöyle cevap verdi: “Ya Ebû Sa’lebe! Vallahi, işittiklerimden bazılarını biliyorum ve ne kastedildiklerini de anlıyorum. Ancak öyleleri var ki, ne anlamlarını biliyorum ne de ne kastedildiklerini anlıyorum.” Bunun üzerine Ahnes b. Şerik: “Ben de senin gibiyim” diyerek Ebû Cehil’in yanına gitti ve: “Ey Ebu’l-Hakem! Muhammed’den dinlediklerin hakkındaki görüşün nedir?” diye sorunca Ebû Cehil şöyle cevap verdi: “Biz ve Abdümenâfoğulları şeref konusunda hep tartıştık. Onlar yedirdiler/davet verdiler, biz de yedirdik/davet verdik. Onlar ne yaptılarsa, bizler de aynısını yaptık. Artık at başı beraber olmuştuk, yani eşit duruma gelmiştik. Ancak onlar, bizden birine semadan vahiy geldi, diyorlar. Bizim buna erişmemiz mümkün değil. Yani bizden birine semadan vahiy gelmez. Vallahi ona inanmayız ve onu tasdik etmeyiz.” (İbn Hişâm, ts: I-II, 315-316)

2- Bedevî Araplar’dan biri فَأَصْدَعُ بِمَا تُؤْمَرُ وَأَعْرَضُنَ الْمُشْرِكِينَ (Ey Muhammed! Şimdi sen, sana emrolunanı açıkça ortaya koy ve Allah’a ortak koşanlara aldırış etme.) âyetini (Hicr: 15/94) işittiği zaman secdeye kapanmış ve: “Bu sözün fesahatine secde ediyorum” demişti. (Kâdî İyâz, ts: I, 229). Bir başka Bedevî de فَلَمَّا اسْتَبْأَسُوا مِنْهُ خَلَصُوا نَجِيًّا (Ondan ümitlerini kesince, kendi aralarında konuşmak üzere bir kenara çekildiler.) âyetini (Yûsuf: 12/80) işittiğinde: “Şehadet ederim ki, hiç kimse buna benzer söz söyleyemez” demişti. (Kâdî İyâz, ts: I, 229). وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْيُحِي وَغِيظِ الْمَاءِ وَفُضِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ وَقِيلَ بُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ (Ey yeryüzü! Yut suyunu. Ey gök! Tut suyunu, denildi. Su çekildi, iş bitirildi. Gemi de Cûdî’ye oturdu ve “Zalimler topluluğu, Allah’ın rahmetinden uzak olsun!” denildi) (Hûd: 11/44) âyeti nâzil olunca İmru’l-Kays’ı kız kardeşi: “Artık kimsenin bir diyeceği kalmadı, bu belâgat karşısında kardeşimin şiiri de duramaz” diyerek Kabe’nin duvarında asılı bulunan (Muallakât-ı Seb’a’dan olan) şiirini indirmiştir (Ahmed Cevdet Paşa, 1997: I,79).

3- Kur’an’ın Cazı Karşısında İslâm’a Girenler

a- Ebû Zer’in Müslüman Olması

Hz. Peygamber Mekke’de İslâm’ı tebliğ etmeye başlayınca, Mekke’den gelen biri, Ebû Zer Gıfârî’nin “Lâ ilahe illallah” dediğini işitince, Mekke’de bir zât var, senin söylediğin gibi “Lâ ilahe illallah” diyor ve Peygamber olduğunu bildiriyor, dedi. Hangi kabileden olduğunu sordu. Kureyş’tendir, dedi. Ebû Zer bu haberi işitir işitmez kardeşi Üneys’i Mekke’ye gönderip bir haber getirmesini istedi. Üneys, Mekke’ye gidip, Hz. Peygamber ve getirdikleri hakkında bilgi sahibi olduktan sonra kabilesine döndü. Kardeşi Ebû Zer: “Ne haber getirdin” diye sorunca, Üneys: “Vallahi öyle yüce bir zâtı gördüm ki, hep hayrı, iyiliği emir edip, kötülüklerden sakındırıyor” dedi. Bunun üzerine Ebû Zer: “Peki insanlar onun hakkında ne diyorlar” dedi. Dönemin meşhur şairlerinden olan kardeşi Üneys şöyle cevap verdi: “Şair, kâhin, sihirbaz diyorlar. Fakat onun söyledikleri ne kâhinlerin sözüne ne de sihirbazların sözüne benzemiyor. O’nun söylediklerini şairlerin her çeşit şiirleriyle karşılaştırdım. Onlara hiç benzemiyor, hiç kimsenin sözüyle ölçülemez. Vallahi o zât hakkı bildiriyor, doğruyu söylüyor. Ona inanmayanlar yalancı ve sapıklık içindedirler” dedi. Bunun üzerine Ebû Zer, kardeşinin getirdiği haber üzerine hemen Mekke’ye gitmeye ve Hz. Peygamber ile görüşüp Müslüman olmaya karar verdi. Eline bir değnek ve biraz da azık alarak büyük bir şevkle Mekke yoluna düştü. Mekke’ye gidince durumunu hiç kimseye anlatmadı. Çünkü bu sırada müşrikler Allah Rasûlü’ne ve yeni Müslüman olanlara şiddetli düşmanlık yapıyorlar ve bu düşmanlıklarını da günden güne arttırıyorlardı. Özellikle de Müslüman olup da, kimsesiz ve garip olanlara işkence yapıyorlardı. Ebû Zer de Mekke’de kimseyi tanııyordu. Bu bakımdan kimseye bir şey sormadan Kâbe’nin yanına oturdu. Hz. Peygamber’i görmek için fırsat kolluyor, nerede olduğunu öğrenmek için bir işaret arıyordu. Akşam olunca bir sokak köşesine çekildi. Hz. Ali, Ebû Zer’i gördü. Garip olduğunu anlayarak alıp evine götürdü. Halinden bir şey sormadığı gibi Ebû Zer de sırrını açmadı. Sabah olunca tekrar Kâbe’ye gitti. Akşama kadar dolaştığı halde hiçbir ipucu elde edemedi. Eski oturduğu köşeye gelip oturdu. Hz. Ali, o gece yine oradan geçerken, Ebû Zer’i görünce: “Bu biçare hâlâ evini öğrenememiş” diyerek tekrar evine götürdü. Sabahleyin yine Kâbe’ye gitti, sonra oturduğu köşeye çekildi. Hz. Ali tekrar evine davet edip götürdü. Nereden ve niçin geldiğini sordu. Ebû Zer de: “Eğer bana doğru bilgi vereceğine söz verersen, söylerim” dedi. Hz. Ali de: “Kimseye söylemem” deyince Ebû Zer: “İşittim ki, burada bir peygamber çıkmış, onunla görüşmek ve ona kavuşmak için buraya geldim” dedi. Bunun üzerine Hz. Ali: “Sen doğruyu buldun, akıllılık ettin. Şimdi ben, o zâtın yanına gidiyorum. Beni takip et, benim girdiğim eve sen de peşimden gir” dedi. Ebû Zer Gıfârî, Hz. Ali’yi takip edip, onunla birlikte Hz. Peygamber’in yanına gitti ve: “Esselâmüaleyküm” diyerek selâm verdi. Bu selâm İslâm’da verilen ilk selâm ve Ebû Zer Gıfârî de ilk selâmlayan kimse oldu. Allah Rasûlü selâmına cevap verip: “Allah’ın rahmeti üzerine olsun” buyurdu. Bunun üzerine Hz. Peygamber: “Sen kimsin?” diye sorunca o: “Ben Gıfâr kabilesindenim” dedi. Hz. Peygamber: “Ne zamandan beri buradasın?” buyurdu. Ebû Zer: “Üç gün üç geceden beri buradayım.” Hz. Peygamber: “Seni kim doyurdu?” diye sorunca Ebû Zer: “Zemzem’den başka bir yiyecek, içecek bulamadım. Zemzemi içtikçe hiç açlık ve susuzluk duymadım” dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber: “Zemzem mübârektir. Aç olanı doyurur.” buyurdu.

Bundan sonra Ebû Zer, Allah Rasûlü'ne: *"Bana İslâm'ı bildir."* dedi. Rasûlüllah da ona kelime-i şehâdeti okudu o da söyleyip İslâm'ı kabul etti. Böylece o, ilk Müslüman olanların dördüncüsü veya beşincisidir. (İbn Sa'd, 1990: IV, 166-170; Buhârî, 1997: Menâkıb, 33; Taberî, 1997: I, 541; Beyhakî, 1988: II, 208-212).

b- Tufeyl b. Amr ed-Devsî'nin Müslüman Olması

Devs kabilesine mensup olan Tufeyl b. Amr ed-Devsî, şerefli, varlıklı, konuksever ve aynı zamanda şair bir kişiydi. Hz. Peygamber'in tebliğe başladığı bir dönemde Mekke'ye gelince Kureys'ten bir insan yanına gelerek: *"Ey Tufeyl! Sen bizim şehrimize geldin. Aramızdaki bu adam (Muhammed) ise bizler için büyük bir problem oluşturdu. Cemaatimizi böldü, işimizi bozdu. Sözleri sihir gibidir. Kişiyi babasının arasını, kişiyi kardeşinin arasını ve kişiyi eşinin arasını ayırır. Bizler, bizim başımıza gelenlerin, senin ve kavminin başına gelmesinden endişe ediyoruz. Bu sebeple onunla konuşma ve onu dinleme!"* dedi. Bunun üzerine Tufeyl b. Amr: *"Vallahi onlar, Muhammed ile konuşmamam ve onu dinlememem hususunda o kadar ısrar ettiler ki, ben de onunla konuşmamaya ve onu dinlememeye karar verdim."* Daha sonra mescide gittim ve ondan her hangi bir şey duyma endişesinden dolayı kulaklarıma pamuk tıkadım. Öyle ki, bundan dolayı bana: *"İki pamuk parçası sahibi"* deniyordu. Bir de baktım ki, Rasûlüllah Kabe'nin yanında namaz kılıyor. Bunun üzerine ben de onun yakınında ayakta durdum. Allah onun söylediklerinden bazılarını bana işittirdi. Ben güzel bir söz işittim ve kendi kendime şöyle dedim: *"Anan seni kaybedesice! Vallahi ben, akli başında olan şair bir adamım. Ayrıca ben, güzeli ve çirkini birbirinden ayırt edebilecek biriyim. O halde beni, bu adamın söylediklerini dinlemekten ne engelleyebilir? Eğer onun getirdiği şey, güzelse, alırım, çirkinse, bırakırım."*

Bunun üzerine ben, Rasûlüllah eve gidinceye kadar bekledim. O gidince de onu takip ettim. Evine girince de ben de onunla beraber girip şöyle dedim: *"Ey Muhammed! Senin kavmin bana senin hakkında olumsuz şeyler söylediler ve beni de senden korkutmak için bir hayli uğraştılar ve benden bu konuda söz alıncaya kadar da beni bırakmadılar. Daha sonra ben de senin söylediklerini işitmek için kulaklarıma pamuk tıkadım, ancak Allah, söylediklerinden bazılarını bana işittirince, onların güzel şeyler olduğunu düşündüm. O halde bana amacının ne olduğunu anlatır mısın?"* dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber, Tufeyl'e İslâm'ı arz etti ve Kur'ân-ı Kerim okudu. Tufeyl b. Amr Kur'ân âyetlerini işittince: *"Hayır, vallahi, ben daha önce bundan daha güzel bir söz ve bundan daha adaletli bir iş duymadım."* Bunun üzerine kelime-i şehâdet getirerek Müslüman oldu ve: *"Ey Allah'ın Peygamberi! Ben, kavmi içerisinde itaat edilen ve sözü dinlenen biriyim. Onları İslâm'a davet etmek istiyorum. Bu konuda Allah'ın bana yardımcı olması için dua et"* diyerek Hz. Peygamber'den talepte bulundu. Bunun üzerine de Allah Rasûlü: *"Ey Allah'ım! Ona bir alâmet ver"* diye dua etti. (İbn Hişâm, ts: I-II, 382-384; İbn Sa'd, 1990: IV, 179-180; Suyûtî, ts: 135-136).

c- Dımâd el-Ezdi

Hz. Peygamber'in İslâm'ı tebliğ etmeye başladığı dönemde Meke'ye Ezdü Şenie'den Dımâd isimli bir kişi gelip Kureys kafirlerinin: *"Muhammed mecnûndur"* dediklerini işittince: *"Keşke bu adamın yanına gidip onu tedavi etsem"* diye düşündü. Bu amaçla Hz. Peygamber'in yanına gelerek: *"Ey Muhammed! Ben rüzgarı bile tedavi ederim. İstersen seni tedavi edeyim. Belki Allah sana fayda verir"* diyerek teklifte bulundu. Bunun üzerine Allah Rasûlü, kelime-i şahâdet getirip Allah'a hamd ederek kendisine bazı (âyetler) kelimeler okudu. Hz. Peygamber'in söylemiş olduğu bu kelimeler Dımâd'ın hoşuna gidince, Rasûlüllah'tan onları tekrar söylemesini istedi. Rasûlüllah kelimeleri (âyetleri) tekrarlayınca Dımâd: *"Ben daha önce bu sözün benzerini asla işitmedim. Ben daha önce kâhinlerin, sihirbazların ve şairlerin sözlerini dinledim, hiç bunun benzerini işitmedim. Kuşkusuz o, denizin derinliklerine ulaşmış (işittiği sözün anlam zenginliğini ifade etmek için)"* diyerek Müslüman oldu ve hem kendisi için hem de kavmi için Hz. Peygamber'e biat etti (İbn Sa'd, 1990: IV, 182; Suyûtî, ts: 134).

d- Hz. Ömer b. Hattâb'ın Müslüman Olması (Azimli, 2010: 114-126)

Kureys Müşrikleri Habeşistan'a giden Müslümanların kendilerine teslim edilmemesi üzerine işkencelerini arttırmaya başladılar. Mekke liderleri Hz. Peygamber'in durumunu görüşmek üzere Ebû Cehil'in başkanlığında Dâru'n-Nedve'de toplandılar ve Hz. Peygamber'in çok aşırı gittiğini, putlara ağır ithamlarda bulunduğunu, atalarını kötülediğini ve bu sebeple onun öldürülmesi karşılığında 100 kızıl ve siyah deve, 1000 okiyye gümüş verileceğini bildirdiler (Suyûtî, ts: 133). Mekke'nin aristokrat sınıfı Hz. Peygamber'in öldürülmesini teklifini Hz. Ömer: *"Ben buna talibim"* dedi. Bu konuda da Hz. Ömer'i: *"Ey Ömer! Sen, bunu yapabilirsin!"* diyerek kışkırttılar. Bunun üzerine Hz. Ömer sıcak bir günde kılıcını kuşanarak Hz. Peygamber'i öldürmek amacıyla yola koyuldu. Hz. Ömer'in kız karesi Fâtıma bnt. Hattâb, Said b. Zeyd ile evliydi ve her ikisi de Müslüman olmuşlardı. Fakat, İslâm'a girdiklerini Hz. Ömer'den gizli tutuyorlardı. Adıyogullarından olan Nuaym b. Abdullah da Müslüman olmuştu. O da kavminin tepkisinden korktuğu için İslâm'a girdiğini gizli tutuyordu. Habbâb b. Eret ise Said b. Zeyd'in evine giderek onlara Kur'ân öğretiyordu. Ayrıca Hz. Ömer'e, Hz. Peygamber'in yaklaşık olarak kırk kişiyi birlikte Safa tepesinin yanındaki bir evde topladıkları haber verildi. Bu duygular içerisinde Hz. Peygamber'i öldürmeye giden Hz. Ömer yolda Nuaym b. Abdullah ile karşılaştı. Ona: *"Ey Ömer! Nereye gidiyorsun?"* diye sordu. Hz. Ömer: *"Kureys'in birliğini bozan ve onları akılsızlıkla itham eden, dinlerini kötüleyen, ilahlarına hakaret eden,*

atalarının dinin bırakıp yeni bir din ortaya koyan Muhammed'i öldürmeye gidiyorum" dedi. Bunun üzerine Nuaym b. Abdullah: "Vallahi, Ey Ömer! Nefsin seni aldatmıştır! Sen, Muhammed'i öldürünce, Abdümenafogullarının, seni, yeryüzünde sağ bırakacağını mı sanıyorsun. Sen, önce kendi ev halkına bak." Bunun üzerine Hz. Ömer: "Ev halkımdan kimi kastediyorsun?" deyince Nuaym b. Abdullah, kardeşi Fâtıma'nın ve eniştesi Saîd b. Zeyd'in İslâm'a girdiklerini belirtti ve sana düşen önce onlarla ilgilenmektir. Bunun üzerine Hz. Ömer hemen kız kardeşinin ve eniştesinin evlerine gitti. Hz. Ömer eve geldiğinde Habbâb b. Eret, onlara Tâhâ suresinden bazı âyetler okutuyordu. Onlar Hz. Ömer'in geldiğini fark edince Habâb b. Eret evin bir köşesine gizlendi. Kız kardeşi Fâtıma da okudukları Kur'ân sayfasını sakladı. Hz. Ömer, onların Kur'ân okuduklarını işittiğinden: "İşittiğim o şey nedir?" diye sordu. Onlar: "Sen, bir şey işitmedin!" diye karşılık verdiler. Hz. Ömer: "Evet, vallahi, sizlerin Muhammed'e tabi olduğunu ve onun dinine girdiğinizi öğrendim" diyerek eniştesi Saîd b. Zeyd'in üzerine yürüdü ve ona bir tokat attı. Kız kardeşi Fâtıma ise eşini kurtarmaya çalıştı, fakat Hz. Ömer ona da bir tokat attı. Bu tokatın etkisiyle cesaretlenen Fâtıma: "Biz Müslüman olduk. Allah'a ve Rasûlü'ne inandık. Artık ne yaparsan yap" deyince Hz. Ömer pişman olarak irkilip kendine geldi ve: "Az önce sizlerin okuduğu ve benim de işittiğim şeyleri bana getiriniz; Muhammed'in ne getirdiğine bir bakayım" dedi. Bunun üzerine Fâtıma: "Biz, senin bir kötülük yapmandan korkuyoruz" deyince Hz. Ömer: "Korkma! Okuduktan sonra onları sana iade edeceğim" diyerek ilahları üzerine yemin etti. Fâtıma, Hz. Ömer'in Müslüman olacağını ümit ederek: "Ey Kardeşim! Sen, puta taptığın müddetçe, pissin (temiz değilsin!) Halbuki, Kur'ân'a temiz olandan başkası, dokunamaz!" dedi. Bunun üzerine Hz. Ömer kalkıp yıkandıktan sonra Fâtıma ona Kur'ân sayfasını verdi. Bu sayfada Tâhâ suresi yazılıydı. Hz. Ömer sureyi baş tarafından okumağa başlayınca: "Bu sözler, ne kadar güzel, ne kadar değerli!" demekten kendini, alamadı. Bunun üzerine Habbâb, saklandığı yerden çıkıp Hz. Ömer'in yanına geldi ve: "Ey Ömer! Vallahi, Allah'ın, Hz. Peygamber'inin duasını, sana nasip edeceğini, umuyorum" Ben, dün, Hz. Peygamber'den: "Ey Allahım! İslâm'ı Ebu'l-Hakem b. Hişâm veya Ömer b. Hattâb ile güçlendir!" şeklinde dua ettiğini işittim. "Ey Ömer! Artık, Allah'tan, kork!" dedi. Hz. Ömer, Habbâb'a: "Ey Habbâb! Sen, bana, Muhammed'in bulunduğu yeri söyle, yanına gidip Müslüman olayım" dedi. Bunun üzerine Habbâb: "O, Safa tepesinin yanındaki bir evdedir. Yanında da ashâbından bazıları bulunmaktadır." dedi. Hz. Ömer kılıcını da alarak Hz. Peygamber'in bulunduğu yere gitti ve kapıyı çaldı. Hz. Ömer'in kılıcıyla geldiğini görenler korkmaya başladı ve durumu Hz. Peygamber'e bildirdiler. Orada bulunanlardan Hz. Hamza: "İçeriye girmesine izin ver. İyi niyetle gelmişse, iyilik bulur. Kötü niyetle gelmişse, kılıcıyla onu öldürürüz" diyerek oradakileri sakinleştirmeye çalıştı. Hz. Peygamber de içeriye girmesine izin verince Hz. Ömer, Rasûlüllah'ın huzuruna gelerek: "Ey Allah'ın Rasûlü! Ben, Allah'a, onun elçisine ve Allah tarafından indirilen şeylere inanmak için geldim" diyerek İslâm'a girmek istediğini söyledi. Bunun üzerine Hz. Peygamber tekbir getirdi ve böylece Hz. Ömer Müslüman oldu. (İbn Hişâm, ts: I-II, 342-346; Sallâbi, 2010: 2024).

Hz. Ömer'in İslâm'a girmesiyle ilgili ikinci rivayet ise şöyledir: Bu rivayette Hz. Ömer nasıl Müslüman olduğunu kendisi anlatmaktadır. Bir gece arkadaşlarımla içki içmek amacıyla dışarıya çıktım. Fakat içki içmek için gittiğim yerde arkadaşlarımdan hiçbirini bulamadım. Bunun üzerine Mekke'de içki satan kişinin yanına geldim, fakat orada içki bulamadım. Daha sonra Kabe'ye gidip tavaf yapmaya karar verdim. Kabe'ye geldiğimde Hz. Peygamber'i namaz kılarken gördüm. O, namaz kılarken Şam'a yönelmiş, Kabe'yi Şam ile kendi arasına almıştı. Onun namaz kıldığı yer, Esved adı verilen köşe ile Yemânî adı verilen köşe arasındaydı. Onu gördüğüm zaman Muhammed'in söylediklerini dinlemeye karar verdim. Ancak dinlemek amacıyla ona yaklaşırsam korkuturum düşüncesiyle Hicr tarafına yöneldim, Kabe'nin örtüsünün altına girdim ve yavaş yavaş yürümeye başladım. Bu esnada Rasûlüllah namaz kılarken Kur'ân okuyordu. Sadece benimle onun arasında Kabe'nin örtüsü bulunmaktaydı. O, beni fark etmedi. Namzda okuduğu Hâkka suresini dinlemeye başladım. İçimden: "Onun okudukları Kureyşlilerin dediği gibi şair sözüdür" diye geçirdiğimde: "O, şair sözü değildir. Ne de az inanıyorsunuz" (Hâkka: 69/41) âyetini okudu. Kendi kendime: "Şair sözü değilse, kâhin sözüdür" dediğimde: "O, kâhin sözü değildir. Ne de az düşünüyorsunuz" (Hâkka: 69/42) âyetini okudu. Bunun üzerine: "O, kâhin ve şair sözü değilse, o zaman Muhammed'in uydurmasıdır" dediğimde: "Eğer (Peygamber) bize isnat ederek bazı sözler uydurmuş olsaydı, mutlaka onu kudretimizle yakalardık. Sonra da onun şah damarını mutlaka keserdik. Sizden hiç kimse buna mani olamazdı. (Hâkka: 69/44-47). Hz. Peygamber sureyi sonuna kadar okudu. Kur'ân âyetlerini işitince kalbim yumuşadı ve gözlerim yaşardı. Kur'ân, İslâm'a girmeme vesile oldu. Bunun üzerine bulunduğum yerde kala kaldım. Rasûlüllah namazı bitirince gitti. Ben de arkasından çıktım. Hz. Peygamber evine giderken ona yetiştim, o da beni fark edip tanıdı ve kendisine eziyet edeceğimi zannetti. Bana: "Ey Ömer! Bu saatte ne işin var" deyince Hz. Ömer: "Allah ve Rasûlü'ne ve getirdiği şeylere inanmaya geldim." Bunun Hz. Peygamber: "Ey Ömer! Allah sana hidayet etti" dedi ve göğsümü sıvazlayarak sebatkâr olmam için dua etti ve evine gitti. (Ahmed b. Hanbel, 1992: I, 17; İbn Hişâm, ts: I-II, 346-348; İbnü'l-Esîr, 1970: IV, 147; İbn Kesîr, 1994: III, 129).

Hz. Ömer'in Müslüman oluşuyla ilgili bu iki rivayetin ortak özelliği; Kur'ân'ın icazı karşısında Hz. Ömer'in İslâm'a girmesidir. Bu iki rivayetten birincisi; Hz. Ömer'in kaynaklarda belirtilen yapısına uygun olduğundan daha meşhur olmuştur. Ancak bu rivayeti dikkate aldığımızda o günkü şartlara göre

gerçekleşme durumu oldukça zayıftır. Çünkü Hz. Ömer'in kabileciliğin ve akrabalığın revaçta olduğu bir zamanda netice alamayacağı bir işe kalkışması, onun yaşadığı dönemin şartlarını bilmediğini göstermektedir. Ayrıca Nuaym b. Abdullah'ın yolda karşılaştığı Hz. Ömer'e: "*Sen Muhammed'i öldürürsen, Abdümenâfoğullarının seni sağ bırakacağını mı zannediyorsun?*" ifadesi bunun en güzel açıklamasıdır. Kaldı ki, dışişleri bakanlığı konumunda olan birinin, bu gerçeği bilmemesi mümkün değildir. Ayrıca Hz. Ömer'in kabilesi olan Adiyogulları, Kureys'in önde gelen kabilelerinden biri değildir. Hz. Ömer, Hâşimoğullarına mensup olan Hz. Peygamber'i öldürmesi durumunda Mekke'de iç savaşın çıkacağını herkesten daha çok kendisi bilmektedir. Hz. Peygamber'e suikast timinde her kabilede bir kişinin bulunması, bu gerçeği ortaya koymaktadır. Bu sebeple ikinci rivayet, her ne kadar kıyıda köşede kalmış olsa da, konjonktürel şartlara daha uygun olduğundan gerçekleşmesi akla ve mantığa daha doğru gelmektedir.

e- Üseyd b. Hudayr ve Sa'd b. Muaz'ın Müslüman olmaları

Hz. Peygamber, boykot yıllarından sonra Mekke'de İslâm'ı yaşamanın ve yaşatmanın mümkün olmadığını anlayınca Tâif'e gitmiş ve burada aradığı ortamı bulamayınca tekrar vatanına dönmek zorunda kalmıştı. Buna rağmen Allah Rasûlü yeni yurt arayışlarına devam etti. Bu amaçla Hz. Peygamber, nübüvvetin on birinci yılına geldiğinde Mekke'ye gelen kabilelere kendini korumalarını teklif etti. Allah Rasûlü, Akabe'de iken Hazrec kabilesinden küçük bir gruba rastladı. O onları, Allah'ın birliğine iman etmeye davet ederek onlara İslâm'ı anlattı ve biraz da Kur'an okudu. Grup, Medine'de kabileler arasındaki düşmanlığı da hatırlatarak "*...Belki Allah onları senin sayende bir araya getirir*" diyerek onun davetini kabul ettiler ve gelecek hac mevsiminde tekrar buluşmak üzere ayrıldılar. Allah Rasûlü bu buluşmada kararlaştırıldığı üzere ertesi yıl aynı yerde on iki Medineli Müslüman ile buluştu. (İbn Hişâm, ts: I-II, 428-431)

İslâm Tarihi'nde Birinci Akabe Biatı olarak adlandırılan bu buluşmanın ardından Hz. Peygamber, İslâm'ın Medine'de yayılıp yerleşmesini sağlamak için Mus'ab b. Umeyr'i muallim olarak gönderdi. Kendisi İslâm Tarihi'nin ilk öğretmeni olarak kabul edilir. Onun samimi çalışması ve gayretiyle İslâm Medine'de hızla yayıldı. Öyle ki gelecek yıl yapılacak olan buluşmaya aralarında kadınların da bulunduğu yetmiş beş kişi katılacaktı. Üseyd b. Hudayr, Hz. Peygamber'in Birinci Akabe Biatı'ndan sonra Medine'de İslâm'ı öğretmek için görevlendirdiği Mus'ab b. Umeyr'in vasıtasıyla Müslüman olanlardandır. İbn Sad'ın rivâyetine göre Sa'd b. Muâz ile aynı gün İslâm'a girmekle birlikte; Üseyd b. Hudayr, Sa'd b. Muâz'dan önce Müslüman olmuştur. (İbn Sa'd, 1990: III, 454) Kaynakların genelinde Üseyd b. Hudayr'ın İslâm'ı kabul edişi şöyle anlatılmaktadır:

Es'ad b. Zürrâre, bir gün Mus'ab b. Umeyr'i yanına alarak Abdüleşheloğulları ile Zaferoğulları'nın evlerine götürdü. Es'ad b. Zürrâre, Sa'd b. Muâz'ın halasının oğlu idi. Es'adb. Zürrâre ile Mus'ab b. Umeyr, Zafer oğullarının bahçelerinden birine girdiler. Sa'd b. Muâz ile Üseyd b. Hudayr, o zaman Abdüleşheloğulları kabilesinin seyyidleri, ulu kişileri olup müşriktiler. Bunlar, Es'ad b. Zürrâre'nin Mus'ab b. Umeyr'i oraya getirdiğini ve başına bazı kimselerin toplandığını işitince Sa'd b. Muâz, Üseyd b. Hudayr'a: "*Zayıflarımızın inançlarını bozmak için mahallemize gelmiş olan şu adamların yanına git de, kendilerini azarla ve mahallemize gelmekten men et. Bilirsin ki Es'ad b. Zürrâre benim akrabam olmasaydı, bu işi kendim yapardım. O halamın oğlu olduğu için, bunu yapmak istemedim*" dedi. Bunun üzerine, Üseyd b. Hudayr hemen kısa mızrağını alıp onlara doğru ilerledi. Es'ad b. Zürrâre, onu görünce Mus'ab b. Umeyr'e: "*Şu yanına gelen, kavminin seyyidi, ulu kişisidir*" dedi. Bunun üzerine Mus'ab b. Umeyr: "*Oturursa, kendisiyle konuşurum!*" dedi. Üseyd b. Hudayr, ağır ifadeler kullanarak yanlarına geldi ve: "*Sizi bize getiren nedir? Zayıflarımızın inançlarını mı bozacaksınız? Sen şu yabancı, kovulmuş adamı, zayıflarımızın inançlarını bâtil ile bozmak ve onları ona davet etmek için mi getirdin? Senin, çevremizde bundan sonra bir daha böyle bir şey yaptığını görmeyeyim! Eğer hayatınızı seviyorsanız, hemen yanımızdan ayrılın!*" dedi. Mus'ab b. Umeyr, ona: "*Biraz oturup söyleyeceklerimi dinlesen; beğenirsen kabul etsen; beğenmezsen, hoşuna gitmezse, dinlemekten yüz çevirsen olmaz mı?*" dedi. Üseyd b. Hudayr: "*Yerinde bir söz söyledin*" dedikten sonra mızrağını yere saplayıp onlarla oturdu. Bunun üzerine Mus'ab b. Umeyr, İslâmiyet üzerine bir konuşma yaptı ve ona Kur'an-ı Kerim'den âyetler okudu. Üseyd b. Hudayr, Mus'ab b. Umeyr'in sözlerini ve Kur'an-ı Kerim'i dinlediği zaman, Es'ad b. Zürrâre ile Mus'ab b. Umeyr: "*Vallahi, o daha konuşmadan önce, kendisinin yüzünde İslâm'ın nurunun parlamadığını ve yumuşadığını anladık!*" dediler. Üseyd b. Hudayr, Kur'an-ı Kerim hakkında: "*Bu, ne kadar güzel, ne kadar yüce söz! Siz, bu dine girmek istediğiniz zaman ne yaparsınız?*" dedi. Es'ad b. Zürrâre ile Mus'ab b. Umeyr: "*Temizlenmek için guslederek elbiselerini temizlersin ve şehâdet getirdikten sonra da iki rakât namaz kılarısın*" dediler. Bunun üzerine Üseyd b. Hudayr, kalkıp gusletti. Elbiselerini temizledi ve şehâdet getirdikten sonra, iki rekât namaz kılarak İslâm'a girdi. (İbn Hişâm, ts: I-II, 435-436).

Üseyd b. Hudayr Müslüman olduktan sonra: "*Kabilemde öyle bir adam var ki, o İslâm'a girecek olursa, herkes Müslüman olur*" diyerek kabilesinin lideri olan Sad Muaz'ı işaret etti. Üseyd b. Hudayr, Sa'd b. Muaz'ın yanına giderek ona Mus'ab'ın yanına gitmesini söyledi. Sa'd b. Muaz, arkadaşından duyduklarından dolayı çok kızmış ve hiddetli bir şekilde Es'ad b. Zürrâre ve Mus'ab b. Umeyr'in yanına

giderek: “Ey Es’ad! Eğer seninle aramızda akrabalık olmasa, böyle kabilemiz içine soktuğunuz bu işlere sabır ve tahammül edemezdim” diyerek Mus’ab b. Ümeyr’in tebliğ faaliyetlerinden rahatsız olduğunu sert bir şekilde ifade edince Mus’ab b. Ümeyr: “Hele biraz dur, otur ve dinle, ona göre söyle. Beğenirsen, kabul edersin, beğenmezsen, biz de sana zorla bir şey yaptıracağız değiliz” diyerek nazik bir şekilde onu sakinleştirmeye çalıştı. Daha sonra Sa’d b. Muaz oturunca Mus’ab b. Ümeyr Kur’ân-ı Kerîm okumaya başladı. Kur’ân okunurken Sa’d b. Muaz’ın yüzünde Allah’ın kelamının yüksek belâğatinin tesiri görülmeye başladı. Böylece o, İslâmiyeti kabul etmeye meyletti ve Müslüman oldu. Sa’d b. Muaz İslâm’a girince kabilesinin yanına gitti ve onlara Müslüman olduğunu, kendilerinden yeni dine girmelerini istedi, aksi takdirde kendileriyle görüşmeyeceğini belirtince iki kişi dışında herkes İslâm’a girdi. (İbn Hişâm, ts: I-II, 436-437).

Yukarıdaki örneklerde hem Kureyş’in Kur’ân’a bakışını hem de İslâm’a giren müşriklerin Kur’ân’a bakışını dikkate aldığımızda Kur’ân-ı Kerîm’in iki özelliği ön plana çıkmaktadır: 1- Kur’ân’ın Üslûbu. 2- Anlam Derinliği. Arap şairler, Arapça’yı en ince ayrıntılarına kadar bilmektedirler. Arapça bir ifadeyi duyduklarında veya okuduklarında onun ne anlam ifade ettiğini ve anlamın derinliğini, nasıl bir üslûpla söylendiğini ve hangi söz sanatlarını içerdiğini herkesten daha iyi bilmektedirler. Hz. Peygamber İslâm’ı tebliğ etmeye başladığı dönemde şiir ve edebiyat zirve noktasındaydı. İslâm Peygamber’i Kur’ân okuduğu her ortamda farkındalık hemen kendini hissettiriyordu. Bu gerçeği taraflı tarafsız farklı şekillerde ortaya koyuyordu. Ona, azılı düşmanlar bile şair, sihirbaz, kâhin ve mecnun demekten bile kaçınıyorlardı. Çünkü Allah Rasûlü’nde o özellikleri göremiyorlardı. Hz. Peygamber’e davasını bırakması için dünyalık teklifinde bulunalar, okunan Kur’ân karşısında acizliklerini görerek onun rahat bırakılmasını tavsiye ediyorlardı. İslâm’a girenlere büyük eziyet edenler ve onlara öz vatanlarında yaşama hakkı tanımayanlar, gizli bir şekilde Kur’ân dinlemekten kendilerini alıkoyamıyorlardı.

Şair kardeşi Üneys’in, Kur’ân’ın fesâhatinden ve belâğatinden etkilenerek onun hakkındaki olumlu ifadeleri neticesinde Ebû Zer’in İslâm’a girmesi; ısrarlı bir şekilde Kur’ân dinlememesi için uyarılan ve bu yüzden de kulaklarına pamuk tıkayan Tufeyl b. Amr’ın vahyin çekiciliğine hâkim olamayarak İslâm’a girmesi, Hz. Peygamber’i tedavi etmek isteyen Dîmâd el-Ezdî’nin tedavi olarak İslâm’a girmesi; sertliğiyle ve Müslümanlara yaptığı eziyetle bilinen Hz. Ömer’in dinlediği Kur’ân karşısında yumuşayarak Müslüman olması; memleketlerine gelen Mus’ab b. Ümeyr’in tebliğ faaliyetlerinden oldukça rahatsız olan, ancak dinledikleri Kur’ân sayesinde İslâm’ı kabul eden Üseyd b. Hudayr ve Sa’d b. Muaz Kur’ân’ın fesâhati, belâğati ve insanlık için getirdiği temel ilke ve prensipler karşısında boyun bükerek acizyetlerini kabullenmek durumunda kalmışlardır. Bu açıdan gelen vahyin Arapça harfler ve kelimelerle somutlaşmış hali olan Kur’ân’ın diğer söyleniş biçimlerinden farklı olması, onu duyanları hayretler içerisinde bırakmıştır. Önceki peygamberler dönemsel mucizelerle insanları ikna etmeye çalışırken Yüce Allah’ın Hz. Peygamber’e verdiği Kur’ân mucizesi, çağlar üstü bir özelliğe sahiptir. Diğer peygamberlere verilen mucizelerin en önemli özelliği; insanların gözüne hitap ederek onları korkutmak ve ikna olmalarını gerçekleştirmektir. Ancak onların müşahhas olmaları ve korkutmaları, insanlarda olumlu yönde bir hareketlenmeyi meydana getirememiştir. Yani mucizeyi görenler, Yüce Allah’a ve onun elçisine tâbî olmamışlardır. Bu denenmiş gerçekten hareketle Yüce Allah, Hz. Peygamber’e, insanların gözlerine ve duygularına hitap ederek somut bir mucize göndermekten ziyade, akıllarına ve gönüllerine dokunan, fasâhati ve belâğatiyle eşsiz bir etki uyandıran, azılı düşmanları bile hayretler içerisinde bırakan Kur’ân mucizesini vermiştir. Diğer mucizeler karşısında insanlar hak dini kabul etmezken, Kur’ân mucizesi tam aksi bir tesir meydana getirerek insanların İslâm’a girmelerine vesile olmuştur. Diğer mucizeler Kur’ân’da isim olarak belirtilirken Kur’ân mucizesi hâlâ devam etmektedir. Dünyanın çeşitli yerlerinde bu etkiden dolayı insanların İslâm’a girmesi, bunun en önemli göstergesidir.

Kur’ân-ı Kerîm inmeye başladığı andan Hz. Peygamber’in vefatına kadar geçen zaman diliminde bu muciz özelliğini meydan okuyarak göstermiş ve inkârcılardan bir benzerini getirmelerini defaatle belirtmiştir. Çünkü o dönemin insanları şiir ve edebiyatta yetkin bir özelliğe sahipti. Bu sebeple Yüce Allah onların anlayacağı şekilde Kur’ân mucizesini göndererek âdetâ o günkü algıyı yerle bir etmiştir. Bunun kanıtı ise; şiir ve edebiyatıyla övünen insanlar, onun bir benzerini getirmekten aciz kalmışlardır. Yüce Allah Kur’ân’da bu gerçeği “Haydi doğru söyleyenlerdenseniz, onun benzeri bir söz, bir sûre, on sûre veya Kur’ân’ın bir benzerini getiriniz” diyerek şöyle belirtmektedir:

“Eğer kulumuza (Muhammed’e) indirdiğimiz (Kur’an) hakkında şüphede iseniz, haydin onun benzeri **bir sûre** getirin ve eğer doğru söyleyenler iseniz, Allah’tan başka şahitlerinizi çağırın.” (Bakara: 2/23).

“Yoksa onu (Muhammed kendisi) uydurdu mu diyorlar? De ki: “Eğer doğru söyleyenler iseniz, haydi siz de onun benzeri **bir sûre** getirin ve Allah’tan başka, çağırabileceğiniz kim varsa onları da yardıma çağırın.” (Yûnus: 10/38).

“Yoksa “onu (Kur’an’ı) uydurdu” mu diyorlar? De ki: “Eğer doğru söyleyenler iseniz, haydi Allah’tan başka gücünüzün yettiklerini de (yardıma) çağırıp, siz de onun gibi uydurma **on sûre** getirin.” (Hûd: 11/13).

"De ki: "Andolsun, insanlar ve cinler bu Kur'an'ın bir benzerini getirmek üzere toplansalar ve birbirlerine de destek olsalar, yine onun benzerini getiremezler." (İsrâ: 17/88).

"Eğer doğru söyleyenler iseler, haydi onun gibi bir âyet getirsinler!" (Tûr: 52/34).

Ancak dilin sahipleri dillerini çok iyi bilmelerine rağmen bu meydan okumaya cevap verememişlerdir. Bu meydan okuma kıyamete kadar da devam edecektir ve yine inkârcılar bu meydan okuma karşısında aciz kalacaklardır. Şimdi sormak istiyorum: Hz. Peygamber'e verilen tek mucize Kur'an değil de nedir? Peygamberleri mucize getirme yarışından kurtarıp, önceki mucizelerin dönemselsel olduğunu, Allah Rasûlü'ne verilen Kur'an mucizesinin tek ve sürekli olduğu gerçeğini kabul etmenin, onda bir eksikliğe sebep olmayacağını açık yüreklilikle belirtmek istiyorum.

F- Hz. Peygamber'in Gerçekleştirdiği Akli/Manevî Mucize

Aklî/menevî mucizeler, akılla kavranabilen, düşünce ve zihin faaliyetleriyle kendini gösteren, akıllı ve mantıklı olan muhataplarını ikna etme yeteneğine sahip bir özelliği bulunmaktadır. Yüce Allah tarafından gönderilen bütün ilahî dinlerin sonuncusu olan İslâm'ın en önemli özelliği; akla ve duyguya hitap etmesidir. Bu özelliği sayesinde İslâm, ön yargılardan uzak insanların akıllarını ikna etmiş ve gönüllerine yerleşmiştir. Hz. Peygamber ile başlayan İslâm'ın tebliği sürecine bakıldığında asıl mucize, Allah Rasûlü'nün kayadan daha sert yapıda olan insanları ikna edebilme yetisidir. Rasûlüllah bu yeteneği çalışarak ve çabalayarak değil, Yüce Allah'ın bahşetmesi neticesinde elde etmiştir. Yüce Allah, daha önceki peygamberlerin çoğuna hissî/maddî mucizeler verirken, bu yönde bir mucize değil, etkisi çağlar boyu devam edecek olan akli/manevî mucize vermiştir. Hz. Peygamber'in tebliğini dikkate aldığımızda onun gerçekleştirmeye çalıştığı akli/manevî mucizeleri şöyle belirtebiliriz:

1- O, ilim, teknik ve kültürden yoksun bir çevrede yetişip, ilmi bir tahsili olmadığı halde harikulâde üstünlük ve yüceliklere sahip, ilim ve fennin günümüzde reddedemediği esasları haiz bir dini tebliğ ve talim etmiştir. Hz. Peygamber'in insanlığa bıraktığı İslâm mirası ortadadır. Onun yetişmesi, çocukluğu, gençliği ve yetiştiği çevrenin maddî ve manevî boyutları bütün açıklığı ile bilinmektedir. Nübüvvetten önceki cahiliye toplumu ile nübüvvetten sonraki İslâm toplumunun yapısı ve özellikleri meydandadır. Bütün bunlar göz önüne getirildiğinde ortaya akılları hayrette bırakan muazzam bir tablo çıkmaktadır. Eser, akıllara durgunluk verecek niteliktedir ve Hz. Peygamber'in akli/manevî bir mucizesi olarak kabulünü istemektedir (Gölcük-Toprak, 1991: 320).

2- Hz. Peygamber, nübüvvetten önce ilâhiyat ve nebeviyat ile meşgul olmadığı halde, daha sonra bu konularda en sağlam ve en doğru bilgileri ihtiva eden Kur'an'ı insanlığa tebliğ etmiştir. Kırk yaşından sonra Allah Rasûlü ilâhiyat ve nebeviyat ile ilgili ilimle meşgul olmuştur. Ondandır daha önce bu konularda herhangi bir bilgi sâdır olmamıştır. Kendisinden daha sonra sâdır olan bilgiler, en büyük âlimleri ve filozofları hayretler içerisinde bırakacak türden, ilâhî hakikatleri keşf ve beyân eden bilgilerdir. Bunların Hz. Peygamber'den sâdır oluşu ve bu bilgileri harikulâde bir tarzda insanlığa takdimi, mucizeliğini aklın anlayabileceği olağanüstü hadisedir (Gölcük-Toprak, 1991: 320-321).

3- İslâm Peygamber'i risâletini insanlara ulaştırma uğrunda her türlü sıkıntıya katlanmış, daha sonra kendisine teveccüh eden dünya izzet ve ikbaline iltifat etmemiştir. Tarihen sabittir ki, Hz. Peygamber kendisi şerefli bir ailenin evladı olmakla birlikte peygamberliğini ilandan sonra Mekke ileri gelenleri ona karşı cephe almışlar, her türlü zorluk ve meşakkati ona reva görmüşler, ancak o, davası uğrunda bütün sıkıntılara göğüs germiş, sade bir hayat yaşamaya devam etmiş, hicretten sonra Medine'de devlet reisi olarak nübüvvet vazifesini ifa ettiği dönemde de yaşayış şeklinde her hangi bir değişiklik olmamış, bu dünyanın gösteriş ve nimetlerine ölçülü bir şekilde iltifat etmiş, asla bir imparator, kral, melik şatafat ve saltanatına itibar etmemiştir. Bu hal ve tavır da Rasûlüllah'ın aklen görülmesi ve kabul edilmesi gereken, onun nübüvvetinin sadakatine delil teşkil eden bir manevî mucizedir (Gölcük-Toprak, 1991: 320-321).

4- Hz. Peygamber'in risâlet ve nübüvvetle gelip insanlığa Allah'ın son elçilik görevini ifa edeceği, geçmiş peygamberler tarafından kitaplarında bildirildiği tağyir ve tahriften dolayı kitaplardan bu husus çıkarıldığı halde, yine o kitaplarda onun isminin ve vasıflarının yazılı bulunması da akli/manevî bir mucizedir. Tevrat, Zebur ve İncil'lerin tetkikinden Hz. Peygamber'in isim ve niteliklerinin onlarda yazılı olduğu anlaşılır. İncil'lerde geçen *Faraklit* kelimesi üzerinde geniş münakaşalar olmuştur (Gölcük-Toprak, 1991: 320-321). Kur'an bu gerçeğe şöyle işaret etmektedir: "*Hani, Meryem oğlu İsa, "Ey İsrailoğulları! Şüphesiz ben, Allah'ın size, benden önce gelen Tevrat'ı doğrulayıcı ve benden sonra gelecek, Ahmed adında bir peygamberi müjdeleyici (olarak gönderdiği) peygamberiyim" demişti. Fakat (İsa) onlara apaçık mucizeleri getirince, "Bu, apaçık bir sihirdir" dediler (Saff: 61/6).*

5- Mekke döneminde başta Hz. Peygamber olmak üzere Müslümanlara yeni dini terk etmeleri konusunda çeşitli işkence ve eziyetler yapılmış, ancak istedikleri başarıyı elde edememişlerdir. Çünkü ağır işkenceler ve öldürmelere rağmen İslâm'ı kabul edenlerin pişmanlık duyup eski dinlerine döndüklerine dair kaynaklarda her hangi bir bilgiye rastlanılmamaktadır. Yeni dini kabul edenler en yakınları olan müşriklere bile cephe almaktan bir an bile geri durmamışlar, her ortam ve zeminde dik duruşlarını cesur bir şekilde

sergilemişlerdir. Yeni Müslümanların bir kısmı İslâm'ı daha iyi yaşayabilmek için doğup büyüdükleri ve hayatlarının önemli bir kısmını geçirdikleri öz vatanlarını terk etmek zorunda kalmışlar, ama asla taviz vermemişlerdir. İnsanların, babasına, annesine, eşine, çocuklarına ve kardeşlerine cephe almasına sebep olan ve onlara mallarından, canlarından ve vatanlarından vazgeçirecek kadar önemli bir ruh kazandırıp kendilerinde beyin fırtınasını ve düşünce inkılâbını gerçekleştirmek, yüksek mefkûre ve ideal uğrunda mücadele etmelerine kaynaklık teşkil etmek, sadece ama sadece mucize ile izah edilebilir.

6- İslâm'a ve Müslümanlara düşmanlığı ile bilinen insanların yeni dine girerek onun yılmaz bekçileri haline gelmeleri, mallarını ve canlarını bu uğurda feda etmekten asla kaçınmamaları, âdeta bu konuda birbirleriyle yarışır bilinçte olmaları ve iç dünyalarında meydana gelen duygu yoğunlaşması, İslâm'ın gönüllerde gerçekleştirdiği akli/manevî mucize sayesinde mümkün olmuştur.

7- 622 tarihinde derin bir nefes alabilmek ve İslâm'ı daha iyi yaşayabilmek amacıyla bütün gayr-ı menkullerini Mekke'de bırakarak Medine'ye gelen Müslümanlara ensârın gösterdiği yardımseverlik ve onların muhacirlerle hayatlarını paylaşmalarındaki dürtü (İbn Hişâm, ts: III-IV, 504-506; İbn Sa'd, 1990: I, 183-184); Bedir Savaşı öncesi Sa'd b. Muaz'ın: *"Ya Rasûlallah! Biz sana inandık, Allah katından getirdiğin şeylerin hak olduğunu kabul ettik ve sana tabi olduk. Artık siz ne isterseniz, emrediniz. Seni gönderen Allah'a yemin olsun ki, eğer denize girersen, seninle beraber biz de gireriz. Biz düşmana karşı savaşmaktan çekinmeyiz. Sabrederiz ve sadakatten ayrılmayız. Allah'tan, bizlerden menûn olacağıın işler nasip etsin. Allah'ın bereketini dileyerek, istediğiniz yöne gidelim"* (Taberî, 1997: II, 27) ifadeleri; Hanzala b. Ebî Âmir'inzifâf gecesinin sabahında Uhud Savaşı için genel çağrışı duyup boy abdesti almaya vakit bulamadan savaş meydanına koşan ve şehit düşmesindeki ruh (İbn Hişâm, ts: III-IV, 75); Yaşları küçük olan Semüre b. Cündeb ile Ebû Râfi'nin Uhud Savaşı'na katılabilmek için âdeta birbirleriyle yarışırken yaşadıkları heyecanı (İbn Hişâm, ts: III-IV, 66); Recî Olayı'nda ihanete uğrayarak Mekkeli müşriklere esir düşen Zeyd b. Desîne'ye Ebû Süfyân'ın: *"Ey Zeyd! Muhammed'in şimdi yanımızda senin yerinde olup onun boynunu vurmamızı ve sen de ailenin yanında olmanı ister miydin?"* sorusuna Zeyd'in: *"Vallahi, ben ailemin arasında bulunurken, Rasûlüllah'a şimdi bulunduğu yerde bir diken batmasını bile istemem"* (İbn Hişâm, ts: III-IV, 172) şeklinde verdiği cevabı; Hubeyb b. Adiy'in de idam edilmeden önce iki rekat namaz kıldıktan sonra: *"Ölümü geciktirmek amacıyla namazı uzattığını sanmamaları için kısa tuttuğunu"* (İbn Hişâm, ts: III-IV, 172) söylemesi; Hendek Savaşı'nda Medine'yi on bin kişiden oluşan büyük bir orduyla işgale gelen düşmanın saldırısından ve istilasından korumak amacıyla altı gün gibi kısa bir sürede şehrin etrafına uzunluğu 5,5 km, genişliği 9 m. ve derinliği 4,5 m olan bir hendegi (Hamidullah, 1991: 118-119) kazmadaki azim ve kararlılığı mucize değil de ne ile izah edilebilir.

8- Mustalikoğulları gazvesi (İbn Hişâm, ts: III-IV, 290) dönüşünde ensâr ile muhâcir arasında meydana gelen olaydan dolayı Abdullah b. Ubey: *"Muhammed'in yanındakilere nafaka vermeyiniz ki etraftan dağılsınlar* (Buhârî, 1992: Tefsîru Sûrati'l-Münâfikîn, 1-2) Köpeğini besle, yesin seni. Allah'a yemin olsun ki, Medine'ye döndüğümüzde kuvvetli olan zayıf olanı çıkaracaktır" dedi. Sonra kavminin yanına giderek: *"Bunlara sizler sebep oldunuz. Onları memleketinize alıp, mallarınıza ortak ettiniz. Vallahi şimdi siz, ellerinizde bulunanı tutsanız, onlar memleketinizi terk ederler"* diyerek ensarı Müslümanlar aleyhine kışkırtmaya çalıştı. Abdullah b. Ubey'in bu sözlerini Zeyd b. Erkam işitmiş ve Hz. Peygamber'e söylemişti. Rasûlüllah'ın yanında bulunan Hz. Ömer: *"Abbad b. Bişir'e emret de onu öldürsün"* dedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü şöyle buyurdu: *"Nasıl olur ya Ömer! O zaman insanlar, Muhammed ashâbını öldürüyor, diye ileri geri konuşurlar."* Daha sonra Abdullah b. Ubey, Hz. Peygamber'in yanına gelip Allah'a yemin ederek: *"Duyduğün sözleri ben söylemedim"* dedi. Allah Rasûlü'nün yanında bulunan sahâbîler, Zeyd b. Erkam'ın küçük olduğunu ve duyduğu şeyleri hafızasında tutamayabileceğini söylediler (İbn Hişâm, ts: III-IV, 291). Daha sonra gelen Kur'an-ı Kerim âyeti Zeyd b. Erkam'ı doğrulamakta, Abdullah b. Ubey'i yalanlamaktaydı: *"Onlar, andolsun, eğer Medine'ye dönersek, aziz olan, zelil olanı oradan mutlaka çıkaracaktır, diyorlardı. Halbuki asıl üstünlük Allah'ın peygamberinin ve müminlerindir. Fakat münâfiklar bunu bilmezler."* (Münâfikûn: 63/8).

Abdullah b. Abdullah olanları duyunca Hz. Peygamber'in yanına geldi ve: *"Abdullah b. Ubey'i öldürtmek istediğini haber aldım. Şayet bunu yaparsan, bana emret, başını sana getireyim. Hazrecliler, içlerinde babasına benden daha fazla iyilik yapan birinin olmadığını çok iyi bilir. Korkarım ki bunu benden başkasına emrederseniz, o da babamı öldürürse, o zaman benim nefsim de babamın katilini halk içinde gezerken görmeye tahammül edemez. Bundan dolayı onu öldürürüm. Böylece kâfire karşılık bir mümini öldürmüş olurum ve bu sebeple ateşe girerim"* dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber şöyle buyurdu: *"Hayır, ona iyi davranınız, bizimle olduğu müddetçe onunla iyi geçininiz."* (İbn Hişâm, ts: III-IV, 293). Hz. Peygamber Medine'ye geldiğinden itibaren gerek gizli gerekse de açık bir şekilde muhalefet eden Abdullah b. Ubey'in öldürüleceğini düşünen oğlu Abdullah b. Abdullah'ın: *"Kâfire karşılık bir mümini öldürmüş olurum ve bu sebeple ateşe girerim"* diyerek babasını öldürmeyi göze alması, Allah Rasûlü'nün insanların gönüllerinde yaktığı iman ateşinin, gerçek bir devrim yaptığının en önemli göstergesidir. Bu sebeple Abdullah b. Abdullah'ın inancı uğruna babasını öldürmeyi bile göze alması, gerçek bir mucizedir.

9- Hz. Peygamber'in devleti, küçük bir şehir devletinin bazı dar sokaklarından başlamış, günde ortalama bir hesapla 274 mil karelik bir süratle genişlemesi ve vefat ettiğinde on sene süren fiili bir siyasi faaliyetten sonra iki milyon kilometre kareye ulaşan bir sahada kurulu bir devleti idare etmesi ve bu süre içerisinde bulunduğu askeri faaliyetlerde sadece Müslümanlardan 138 şehidin verilmesi, karşı taraftan ise 216 kişinin hayatını kaybetmesi (Hamidullah, 1991: 20-21). onun akıllara durgunluk verecek tarzındaki bu hassas durumu, insanüstü bir çabanın sonucunda meydana gelmiştir. Kanaatimce Allah Rasûlü'ne mucize atfedilecekse, günümüz şartlarını da dikkate alarak akli/manevî mucizeye en güzel örnektir.

10- Cahiliyye döneminde her türlü kötülüğü yapmaktan çekinmeyen insanların İslâm ile tanıştıktan sonra iyilik yapmak için âdeta birbirleriyle yarışmaları, İslâm inkılabının bir eseridir ve bu mucizeyi de Hz. Peygamber gerçekleştirmiştir.

11- Hz. Peygamber'in Cahiliyye döneminde unutulmuş olan manevî dinamiklere canlılık kazandırması ve Müslümanların yüce mefkûreler uğrunda mücadele etmelerine kaynaklık etmesi, onun en önemli akli mucizelerinden biridir.

12- Allah Rasûlü'nün, dinî, ictimâî, iktisadî, siyasi, idarî ve askerî sahalarda insanların onuruna yakışır şekilde düzenlemeler getirmesi ve bu düzenlemelerin evrensel niteliklere sahip olması, insanların başarma noktasında aciz kaldığı hususlardır.

13- Rasûlüllah'ın din, dil, ırk, renk ve cinsiyet ayrımı yapmaksızın bütün insanlara Yüce Allah'ın yarattığı en değerli varlık gözüyle bakması, Müslümanlardan da aynı bakış açısına sahip olmalarını istemesi, sosyal ve beşerî ilişkilerde insanın merkeze konulması yönünde uygulamalarda bulunması, günümüz insanlarını hayretler içerisinde bırakacak tarzda örnek/model alınmaya çalışılması ve onun meydana getirdiği sinerjinin idrak edilmekten aciz kalınması; akli mucizenin göstergesidir.

14- Sarhoş bir toplumu uyanık hale getirmek, düşünmeyen beyinleri harekete geçirmek, insanlara insan olduklarını hatırlatmak, kimlik ve şahsiyet sahibi olmak için farklı bakış açıları sunmak, mucize dışında hiçbir şeyle izah edilemez.

15- Diğer peygamberlerin getirdiği mucizelerin dönemsel olması, İslâm Peygamberi'nin insanlara sunduğu akli mucizenin çağlar üstü bir özellik kazanması, dünyada hakkında en çok konuşulan, en çok yazı kaleme alınan, getirdiği öğretinin ve söylediklerinin insanların hayatına şekil ve yön vermesi, onun gerçek mucizesidir.

16- Hz. Peygamber'in yirmi üç yıllık tebliğ sürecinde toplumsal değişimi gerçekleştirip insanı ruh ve akıl bakımından yeniden inşa edip örnek ve model alınabilecek konuma getirmesi, en büyük farkındalıktır. Hissî mucizeler insan üzerinde geçici etki yaparken, Hz. Peygamber'in akli mucizeleri ise sürekli bir etki oluşturmaktadır. O halde Allah Rasûlü'nü diğer peygamberlerden farklı kılan en önemli özelliği ise; getirdiği akli/manevî mucizenin devamlılığıdır.

Sonuç

عجز fiilinin ism-i faili olan mucize kelimesi, aciz bırakmak, aciz düşürmek, çaresiz kalmak ve güç yetirememek anlamlarına gelirken, terim olarak ise; peygamberin elinde nübüvvet davasında doğruluğunu ispat için Allah tarafından tabiat kanunlarına aykırı olarak yaratılan ve başkaları tarafından benzeri meydana getirilemeyen harikulâde olaydır. Bir mucizede Allah, Peygamber ve insan faktörleri bulunmaktadır. Bu faktörler içerisinde Allah, etkin; Peygamber, vasıta; insan ise muhataptır. Aracı konumunda olan Peygamber'in olağanüstülük gösterebilmesi Yüce Allah'ın elçisini yetkilendirmesiyle mümkündür. Yani nübüvvet sorumluluğunu üzerine alan elçi müstakil olarak mucize getirme özelliğine sahip değildir. Bu açıdan tebliğ tarihi süresince Yüce Allah, Peygamber olarak görevlendirdiği kişi/kişilerin peygamberlik iddialarını desteklemek ve inkârcıları ikna etmek amacıyla çeşitli zaman ve zeminlerde mucizeler göndermiştir. Bu mucizelerin en önemli özelliği; gerçekleştiği dönemde muhataplar tarafından bir benzerinin meydana getirilememesidir. Çünkü Yüce Allah mucizeyi, gerçekleştiği dönemde insanların bilgi ve algı seviyelerinin üzerinde bir özellikte göndermiştir. Bu sebeple muhataplar sergilenen harikulâde olay karşısında acizliklerini görmüşler ve hiç bir dönemde bir benzerini ortaya koyamamışlardır.

Mucize; hissî/kevnî/maddî ve akli/manevî olmak üzere iki kısma ayrılmaktadır. hissî/kevnî/maddî mucize; tabiat kanunlarının normal akışının dışında meydana gelen ve insanların duyularına hitap eden mucizelerdir. Akli/manevî mucize ise; insanların akıl ve idraklerine hitap eden, onları düşünmeye ve gerçekleri kavramaya sevk eden ve bu şekilde peygamberliğin doğruluğunu kanıtlayan en güçlü delillerdir. Yüce Allah Kur'an-ı Kerim'de Hz. Nûh'a, Hz. Salih'e, Hz. İbrahim'e, Hz. Lût'a, Hz. Yûsuf'a, Hz. Hûd'a, Hz. Musa'ya, Hz. Dâvud'a, Hz. Suleyman'a, ve Hz. İsa'ya hissî mucizeler gönderdiğini ve bunların da neler olduğunu belirtmiştir. Bu mucizeler hem duyulara hitap eder hem de akıllara hitap eder, ancak mucize talebinde bulunanlar istedikleriyle yani mucizelerle karşı karşıya kalınca iman etmeleri bir yana küfürlerini perçinlemişler ve hem mucizeyi hem de mucizeyi getireni alaya almışlardır. Bu mucizelerin bazıları ise; helak mucizeleri olup muhatapların duyularına ve akıllarına yönelik değil, şahıslarını hedef almaya dönüktür. Artık onlar için iş işten geçmiş, defterleri dürülmüştür. Bu helak mucizeleri, gerçekleştiği

dönemde yok etmekten başka bir özelliğe sahip değilken, ibret ve ders alma bakımından daha sonraki çağlar için akıllara hitap edecek niteliktedir.

Son Peygamber Hz. Muhammed özelde Mekke toplumuna genelde ise bütün insanlığa gönderilince muhataplar şiddetli bir şekilde karşı çıkmışlar, yeni doğmaya başlayan dine ve taraftarlarına yaşama hakkı tanımamak için yoğun bir mücadele içerisine girmişlerdir. Önce Allah Rasûlü'nün şahsı, sonra gönderilen vahiy ve daha sonra da Müslümanlar hedefleri haline gelmiştir. Bütün baskı ve yıldırma politikalarından istedikleri sonucu alamayınca, Hz. Peygamber'i halkın gözünde itibarsızlaştırmak için olmadık istek ve taleplerde bulunmuşlar ve peygamberliğinin ispatı ve delili olması bakımından da önceki elçilere verildiği gibi hissî mucize getirmesini istemişler, ancak Rasûlüllah her defasında bu istek ve talepleri beşer-elçi olduğuna vurgu yaparak: “*Rabbimi tenzih ederim. Ben sadece beşer bir elçiyim*” (İsrâ: 17/93) diyerek reddetmiştir. Çünkü mucize göndermek Yüce Allah'ın uhdesindedir ve onun izni olmadan hiç bir peygamberin olağanüstülük gösterme özelliği yoktur. Bu sebeple Allah Rasûlü yetkisi olmadığı bir konuda mucize getirme yeteneği bulunmadığını ifade etmiştir. O, diğer peygamberlere hissî mucize verilmesine rağmen, bu gerçeği ifade ederken asla bir eksiklik hissetmemiştir. Kur'ân-ı Kerim: “*Bizi mucizeler göndermekten alıkoyan şey, evvelkilerin, onları yalanlamış olmalarıdır*” (İsrâ: 17/59) âyetiyle Hz. Peygamber'e hissî mucize verilmediğini açık bir şekilde ortaya koymaktadır. O halde Kur'ân'ın bu kesin tavrına rağmen pek çok kaynakta Allah Rasûlü'ne -peygamber yarıştırmasının bir neticesi olarak- hissî mucize isnatlarını ihtiyatla karşılamak gerekmektedir. Böyle bir yaklaşım, Rasûlüllah'ta herhangi bir eksikliğe sebep olmayacaktır.

Yüce Allah gönderdiği peygamberlere toplumları yapılarına ve algılarına göre mucize göndermiştir. Önceki peygamberlere kendi dönemleriyle sınırlı olan hissî mucizeler verilirken, son elçi Hz. Peygamber'e insanların akıllarını ve idraklerini harekete geçiren hem kendi döneminde hem de daha sonraki dönemlerde etkisi devam eden aklî mucize verilmiştir. Bu aklî mucizenin de Kur'ân-ı Kerim olduğu gerçeği, Kur'ân'da anlatılmaktadır. Hz. Peygamber'e verilen tek aklî mucize olan Kur'ân karşısında Mekkelî müşrikler bile acizliklerini ifade etmekten kendilerini alamamışlardır. Halbuki vahyin harf ve kelimelerle somutlaşmış hali olan Kur'ân'ın nâzil olduğu dönemde edebiyat ve şiir zirve noktasını yaşıyordu. Buna rağmen Yüce Allah, inkârcılara: “*Haydi doğru söyleyenlerdenseniz, onun benzeri bir âyet, bir sûre, on sûre veya Kur'ân'ın bir benzerini getiriniz*” diyerek meydan okumaktadır. Arapça'yı en ince ayrıntılarına kadar bilen o dönemin edip ve şairleri onun bir benzerini getirmekten aciz kalmışlardır. İşte onları hayretler içerisinde bırakan, vahyin lafız güzelliği ve anlam derinliğidir. Bu gerçekten hareketle pek çok kişi İslâm'a girmiş ve girmeye de devam etmektedir. Kısacası Hz. Peygamber'e verilen tek aklî mucize olan Kur'ân, vahyedildiği andan itibaren etkisini göstermeye devam etmektedir. Bu açıdan Yüce Allah, Hz. Peygamber'e hem mesajın kaynağı hem de nübüvvetin delili ve ispatı olarak Kur'ân-ı Kerim mucizesini vermiştir.

KAYNAKÇA

- Ahmed b. Hanbel (1992). *Müsned*, İstanbul: Çağrı Yayınları.
Ahmed Cevdet Paşa (1997). *Kıyas-ı Enbiya*, İstanbul: Akit Gazetesi.
AZİMLİ, Mehmet (2010). *Siyeri Farklı Okumak*, Ankara: Ankara Okulu Yayınları.
BALCI, İsmail (2013). *Hz. Peygamber ve Mucize*, Ankara: Ankara Okulu Yayınları.
BEYHAKİ, Ebû Bekir Ahmed b. Hüseyin (1988). *Delâilü'n-Nübüvve*, Kahire: Dâru Edyânî't-Türâs.
BUHÂRÎ, Ebû Abdullah Muhammed b. İsmail (1992). *Sahîhu'l-Buhârî*, İstanbul: Çağrı Yayınları.
BULUT, Halil İbrahim (2016). *Nübüvvetin İspatında Mucize*, Ankara: Araştırma Yayınları.
DÂRİMÎ, Ebû Muhammed Abdullah Abdurrahmân (1992). *Sünenü'd-Dârimî*, İstanbul: Çağrı Yayınları.
EBÜ DÂVUD, Süleyman b. Eş'as (1992). *Sünenü EbîDâvud*, İstanbul: Çağrı Yayınları.
GÖLCÜK, Şerafettin-Toprak, Süleyman (1991). *Kelâm*, Konya: Tekin Kitabevi.
HAMİDULLAH, Muhammed (1991). *Hz. Peygamber'in Savaşları*, İstanbul: Yağmur Yayınları.
HATİB, Abdülkerim (1974). *el-Câz fi Dirâseti's-Sâbıkîn*, Kahire: Dâru'l-Kalem.
İBN HİŞÂM, Ebû Muhammed Abdülmelik (ts.). *es-Sıratü'n-Nebeviyye*, Kahire: Dâru İbn Kesîr.
İBN KESİR, Ebû'l-Fidâ Hâfız (1994). *el-Bidâye ve'n-Nihâye*, Kahire: Dâru'l-Hadis.
İBN MÂCE, Ebû Abdullah Muhammed b. Yezîd (1992). *Sünenü İbn Mâce*, İstanbul: Çağrı Yayınları.
İBN MANZUR, Ebû'l-Fazl Cemalüddin Muhammed b. Mukerram (1405). *Lisânü'l-Arab*, İran: Basım yeri yok.
İBN SA'D, Muhammed (1990). *et-Tabakâtü'l-Kübrâ*, Beyrut: Dâru'l-Kütübü'l-İlmiyye.
İBNÜ'L-ESİR, İzzüddinEbî'l-Hasen Ali b. Ebî'l-Keram (1970). *Üsdü'l-Câbe fi Marifeti's-Sahâbe*, Kahire: Basım yeri yok.
KÂDÎ İYÂZ, Ebû'l-Fazl İyâz b. Musa b. İyâz (ts.). *eş-Şifâ bi Ta'rifi Hukûki'l-Mustafâ*, Beyrut: Dâru'l-Erkâm,
Mâlik b. Enes (1992). *Muvatta*, İstanbul: Çağrı Yayınları.
MÜSLİM, Ebû'l-Hüseyin Müslim b. Haccâc (1992). *Sahîhu Müslim*, İstanbul: Çağrı Yayınları.
NESÂİ, Ebû Abdurrahmân Ahmed b. Eş'as (1992). *Sünenü Nesâî*, İstanbul: Çağrı Yayınları.
Râgib el-İsfahânî (1992). *Müfredât*, Beyrut: Dâru'l-Kalem.
SALLÂBÎ, Ali Muhammed (2010). *Sıratu Emîri'l-Müminîn Ömer b. Hattâb*, Beyrut: Dâru'l-Marife.
SUYÛTÎ, Ebû'l-Fazl Celâlüddin Abdurrahmân Ebî Bekir (ts.). *el-Hasâsî'l-Kübrâ*, Beyrut: Dâru'l-Kütübü'l-Arabî.
TABERÎ, Ebû Ca'fer Muhammed b. Cerîr (1997). *Târihu'l-Ümemve'l-Mülûk*, Beyrut: Dâru'l-Kütübü'l-İlmiyye.
TAFTAZÂNÎ, Mes'ud b. Öme b. Abdullah (1989). *Şerhu'l-Makâsüd*, Beyrut: Âlemü'l-Kütüb.
VÂKIDÎ, Muhammed b. Ömer (1984). *Kitâbü'l-Meğâzî*, Beyrut: Âlemü'l-Kütüb.
YAVUZ, Yusuf Şevki- Topaloğlu, Bekir,- Çelebi, İlyas (1998). *İslâm'da İnanç Esasları*, İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları.